

Türkiye Diyanet Vakfı

Ocak - Şubat - Mart 2004 • Sayı : 80

Haber Bülteni

29

yaşındayız

TÜRKİYE DİYANET VAKFI HABER BÜLTENİ

Sahibi

Türkiye Diyanet Vakfı Adına
A. İhsan SARIMERT
Genel Müdür

Yayın Koordinatörü Yusuf ERDOĞDU

Genel Müdür Yardımcısı

Yazı İşleri Müdürü Arif MALKOÇ

Personel ve İdari İşler Müdürü

Yayına Hazırlayan Mehmet Şükrü EROĞLU Yüksel SEZGİN

Grafik & Tasarım Mehmet ÖZTÜRK

Dağıtım Sorumlusu Fehmi YILMAZ

Adres

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B
06640 Kocatepe - Ankara
Tel: (0312) 417 12 35 • Fax : 417 12 45

İnternet Adresi

www.diyanetvakfi.org.tr

E-Posta

tdv@diyanetvakfi.org.tr

Yayınlanan makalelerin
sorumluluğu yazarlarına aittir

Baskı

**TÜRKİYE DİYANET VAKFI
YAYIN MATBAACILIK ve TİCARET İŞLETMESİ**

OSTİM Örnek Sanayi Sitesi 358. Sokak No: 11
06370, Yenimahalle / ANKARA
TEL : (0312) 354 91 31 • Fax : 354 91 32

Başyazı3

Not Defterinden4

Gündem

Türkiye Diyanet Vakfı

29 Yaşında5

Nevruz Şenliği

Kırgızistanlı Öğrencilerin

Nevruz Şenliği12

Makale

Vakıfların Sosyal Yardımlaşma ve

Dayanışmadaki Yeri ve Önemi17

Gündem

Diyanet İşleri Başkanlığı

Kuruluş Yıldönümü21

Makale

Sivil Toplum Kavramı ve

Türkiye Diyanet Vakfı26

Konferans

21. Yüzyılda Türkiye'de

Kadın Nerede Olmalı?27

Önemli Şahsiyetler

İmam-ı Malik31

Derkenar

Vakıfların Kültür ve Medeniyet Hayatımızdaki Yeri .34

Şubelerimizden Faaliyetler35

Başyazı

Prof. Dr. Ali BARDAKOĞLU • Diyanet İşleri Başkanı
Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

Günümüzde Kosova'daki son olaylarda ve dünyanın çeşitli bölgelerinde etnik ve dinî gruplar arasında çıkan çatışmalarda onlarca masum insanın öldürülmesi, yüzlencesinin yaralanması, mabetlere saldırılıp kutsal mekânların yakılıp yıkılması, ulusal ve uluslar arası sorunların barışçı yollardan çözümü yerine şiddete başvurulması, şiddetin yeni şiddet ve gözyaşlarına yol açması huzur ve barış arayan çağdaş dünyamızın yaşadığı büyük bir trajedidir. Sebebi ne olursa olsun bu tür insanlık dışı olaylar herkesi derinden yaralamaktadır.

Şiddetin özellikle barış ve esenlik mekânları olan mabetlere yönelmesi, insanlığın ortak kültür mirasının sorumsuzca tahrip edilmesi, çocukların ve masum insanların insafsızca katledilmesi, içinde yaşadığımız yüzyılda sıkça karşılaştığımız fakat sona ermesini arzu ettiğimiz acı bir tablodur. Etnik kimlik ve dinî değerlerin hâlâ şiddet, terör ve savaşı alet edilmesi, yeni yüzyılın insanlığa barış getirmek ve huzur sağlamak gayesiyle birlikte yaşama kültürünü yerleştirmeye ve yaygınlaştırmaya yönelik çabalarını boşa çıkartmaktadır.

İnsan hakları, barış içinde bir arada yaşama kültürü, sevgi, hoşgörü ve diyalog gibi kavramla-

rın sıkça kullanıldığı, ama realiteye ne kadar ve ne ölçüde yansıdığına fazla önemsenmediği günümüzde, barışın tesisi için uluslar arası düzeyde etkin, güvenilir ve tarafsız girişimlere ve bunları gerçekleştirecek organizasyonlara ihtiyaç had safhaya çıkmıştır. Avrupa'nın merkezinde cereyan eden ve temelinde etnik-dinî çatışmaların sebep olarak gösterildiği ve giderek iç savaşa dönüşme endişesi uyandıran bu tür olaylara sorun büyümeden ve acilen müdahale edilmesi gerekir. Ayrıca İslâm ülkelerinin de dünya barışına katkı sağlamada daha aktif rol almalarını, bu yöndeki girişimlere öncülük etmelerini beklemekteyiz. Çünkü bu konuda atılacak her bir adımı hem insanî hem de dinî bir görev olarak görmekteyiz.

Dinlerin insanlığa getirdiği huzur ve barış ikliminin geliştirilip yaygınlaştırılması, toplumların barış ve mutluluğuna yönelik tehlikelere karşı dinlerin ortak çağrısının koruyucu bir kalkan olarak görülmesi gerekir. Maddî-manevî hiçbir değer tanımayan ve insanlığı tahayyül edilemez felâketlere sürükleyen şiddet, terör ve savaş gibi insanlık dışı olaylara karşı bütün dünyanın işbirliği içinde olmasının önemi, bu son olayların üzüntü verici sonuçlarına bakılarak bir kez daha anlaşılmıştır.

TDV

not defterinden

A. İhsan SARIMERT • Genel Müdür

Dünyamız varolduğundan bu yana bir çok medeniyete ev sahipliği yapmış; medeniyetler de dünyamızı tanzim etmeye çalışmışlardır. Bunlardan hemen akla gelenler; Mezopotamya medeniyeti, Çin medeniyeti, Mısır medeniyeti, Hint medeniyeti, Yunan medeniyeti, Roma medeniyeti, Batı medeniyeti ve bizim mensubu bulunduğumuz İslâm medeniyetidir.

Şüphesiz bütün bu medeniyetlerin ayrı kimlikleri, ayrı üslupları, insana ve dünyaya ayrı bakışları vardır. Bununla beraber medeniyetlerin ortak gayeleri insanlığı huzur ve refaha ulaştırmaktır.

Medeniyet denildiğinde de akla ilk önce insan ve onun mutluluğu gelir. Bir çok tarifi olmakla beraber medeniyeti “memleketleri imar ederek, insanları sosyal, ekonomik, kültürel ve ahlaki yönden refah ve huzura kavuşturmak” şeklinde tarif edebiliriz.

Medeniyetlerin ortak paydasının insanlığın huzur ve esenliğini sağlamak olmakla birlikte, her medeniyetin bu gayeyi gerçekleştirmesi her zaman mümkün olamamıştır. Bu da genellikle insanı ele alırken onun madde ve mana bütünü olduğunu göremekten kaynaklanmakta ve neticede insan mutlu olamamaktadır. Nitekim, geçmişte benzeri olmayan bir medeniyet diye takdim edilen bazı medeniyetlerin insanlığı getirdiği nokta ortadadır.

Bizim medeniyetimizde ise insan; madde ve mana bütünü olarak görülmüş, toplumun yapılaşması bu temel üzerine bina edilmiştir. Bu sayede insan vahşetten uzaklaşmış, iyilik ve güzelliğe, yoksulun, yetimin hakkını korumaya yönelmiştir.

Medeniyetlerin dünyayı tanzimleri de milletler eliyle olmaktadır. Milletler, mensup olduğu medeniyetten aldığı ahlâk ve enerjiyle kültürlerini oluşturur ve yönetim anlayışlarını geliştirerek bir nevi o medeniyetin bayraktarlığını yaparlar.

Türk milleti de onbirinci asırdan itibaren İslâm medeniyetini temsil görevini üstlenmiş ve onun bayraktarlığını yapmıştır. Bu konuyu Prof.Dr. M.Fuad Köprülü : “Türkler İslâm camiasına girerek, İslâm Medeniyeti adını verdiğimiz büyük kültür dairesinin inkişafına -Araplar, İranlılar vesair müslüman unsurlarla beraber- bin yıldan fazla çalışmışlar, muhtelif İslâm sahalarında askerî aristokrasi’ye müstenit devletler kurmuşlar ve Büyük Selçuklu İmparatorluğu’nun kuruluşundan başlayarak son asra kadar, İslâm dünyasının hegemonyasını ellerinde tutmuşlardır.” diye ifade etmektedir.

Her kültür biçimlenirken kendine özgü, onu diğerlerinden ayıran, ona ruh veren bir takım müesseseler kurar veya kurulu müesseseleri orjinal bir şekilde değiştirir ve geliştirir.

Türk milleti de temsil görevini yürütürken insanın mutluluğuna yönelik bir takım müesseseler kurmuş ve daha önceden var olan müesseseleri de geliştirmiştir. Bunların önde gelenlerinden biri Anadolunun kültürel mimarlarından Ahi Evren’in önderliğinde kurulan Ahilik Teşkilatı’dır. Anadolu Selçukluları devrinde kurulan bu sistem bizim kültür ve medeniyetimizin orjinal bir yansımasıdır.

Atalarımızın insanın mutluluğuna yönelik geliştirdiği bir diğer kurum da “Vakıf Müessesesi”dir. Vakıf; öyle bir medeniyet yansımasıdır ki, insanlığa ait bir çok boyutu onda görmek mümkündür. Vakıf insanlığın gereği olan sosyal dayanışmada vereni mağrur, alanı mahcup etmeyen bir sistemdir. Vakıf olarak ortaya konan eserlere bakarak da, o eserleri meydana getiren ruh ve enerjiyi, medeniyetinden aldığı inanç ve ahlaki her zaman müşahade edebiliriz.

Bültenimizin bu sayısında ağırlıklı olarak, Türk milletiyle adeta aynileşen bu önemli müesseseyi; “Vakıf Müessesesi”ni konu aldık. Medeniyetimizin bu önemli unsuruyla ilgili bilgilerin hafızalarımızda tekrar tazelenmesinin; milletimiz için faydalı olacağını düşünüyoruz.

TDV

Türkiye Diyanet Vakfı

29

yaşında...

Hedefleri ve hizmet anlayışıyla Türk İslam kültüründe Vakıf müesseselerinin en güzel örneklerden biri olan, bir taraftan geleneksel olanı, diğer taraftan çağdaş eğilimleri temsil eden Türkiye Diyanet Vakfı 29 yılına ulaşmanın gururunu taşıyor.

Bundan 29 yıl önce ulvi duygularla kurulan Türkiye Diyanet Vakfı, bugün yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirdiği hizmetlerle toplumumuzun güven duygusuna mazhar olan köklü bir kuruluş haline gelmiştir.

Dünya görüşü itibarıyla, yüce milletimizin temel toplumsal dinamiklerine sıkı sıkıya bağlı bulunan Türkiye Diyanet Vakfı'nın hedefi daima Allah rızası, vasıta ise milletimize, insanımıza ve insanlığa hizmettir. Bu ilke hem varoluş sebebimiz hem de tercih problemlerimizin anahtarıdır. Bu nokta, hizmetlerimizin ve amaçlarımızın sabit ayağını

oluşturmaktadır ve Vakfımız, gelecekteki bütün zamanlarda, hizmet ve faaliyetlerinin sınırsız çeşitliliği ve yönelişleri içerisinde hep bu sabit tарафіyla tanımlanacaktır.

29 yıllık mazisiyle Vakfımız ve onun çalışanları üzerlerine düşen ağır mesuliyetin gereğini yerine getirme gayretinde olmuştur. Yirmidokuz yılın başarı grafiği, geleceğe yönelik bütün projeksiyonlarımızın da asıl teminatını teşkil etmektedir. Öte yandan, milletimizin hamiyetperverliğini yine millet için hizmete dönüştürme yönünde örnek bir teşebbüs olan Vakfımız, uygulamalarının ge-

rek üslûbu, gerekse sonuçları itibarıyla, muhtemel teşebbüslerin geleceği için de belirleyici olacaktır. Bu da hizmet erbabı açısından küçüm-senecek bir sorumluluk değildir.

Böylesine ağır sorumlulukların ve böylesine derin hassasiyetlerin imbiğinden tekrar tekrar geçmiş bir kuruluş olarak; bu vasfımızı asla yitirmeksizin ileriye bakmak, geleceğe dair yeni hizmetler ve yeni hedefler öngörmek mecburiyetimiz vardır.

29 başarı yılını geride bırakan Türkiye Diyanet Vakfının kuruluş amacı ve hizmetlerini değişik bir üslupla sizlere sunmaya çalışacağız.

VAKIF MÜESSESİ VE TÜRKİYE DİYANET VAKFI

İslâm tarihinde Vakıf müessesesi nebevî bir uygulamadan doğdu. Kısa zamanda benimsendi, yayıldı.

İslâmın bütün emir ve tavsiyelerini büyük bir heyecanla hayatlarına tatbik eden atalarımız, yardımseverlik ve iyilik etmede de birbirleriyle yarışa girdiler. Karşılığı yalnızca Allah katında verilecek olan bu hizmet yarışını o boyutlara vardırıdılar ki, Vakıf müessesesi neredeyse sadece Türkleri çağrıştıran bir kavram haline geldi. “Mülk Allah’ındır” inancını, Türk-İslâm vakıfçılığıyla apayrı ve pratik bir anlam kazandı ve üç kıtaya yayılan Osmanlı mülkü, güzellikte birbiriyle yarışan vakıf eserleriyle donatıldı.

Türkiye Diyanet Vakfı, 1400 yıldır değişmeyen bir niyet ve istikâmetin günümüze kadar taşıdığı bu vakıf geleneğinin çağdaş bir versiyonu olarak doğdu.

Allah rızası için vakfetmek isteyenlere bir hizmet adresi göstermek gerekiyordu ve bu görev Türkiye Diyanet Vakfı’nın kurucularına düşmekteydi. Toplum vicdanının derinliklerinde yatan yardımlaşma ve iyilikte bulunma arzusu onların tek sermayesiydi ve buna gerçekten çok güveniyorlardı.

Diğer bütün kamu hizmetlerinde olduğu gibi din hizmetlerinin de daha geniş imkânlarla, daha elverişli ortamlarda, daha uygun vasıtalar kullanmak suretiyle ve daha üstün bir liyakatle sunulabilmesi; hem ilahî

mesajın toplumda karşılık bulması hem de dinî birlik ve bütünlüğümüzün temini için bir zaruretti. Bu sebeple, Türkiye Diyanet Vakfı’nın amaçları tesbit edilirken Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerinin desteklenmesini merkeze alan bir formülasyon benimsenmişti.

Diyanet İşleri Başkanlığı, yıllarca elverişsiz ve yetersiz binalarda hizmet vermek zorunda kalmıştı. Teşkilat gün geçtikçe büyüyordu ve büyülemek zorundaydı. Ne var ki, hizmet binası sıkıntısı bir türlü aşılamamıştı.

Kocatepe Camii yanındaki binanın satın alınarak din hizmetlerine sunulması Türkiye Diyanet Vakfı’nın, Diyanet İşleri Başkanlığı’na ilk büyük desteği oldu. Merkez teşkilatının her türlü büro malzemesi ve demirbaş ihtiyacının büyük bir kısmı da yine Vakıf tarafından karşılandı. Ankara’da Eskişehir Yolu üzerinde Başkanlığın konumuna yakışır bir tarzda inşa edilerek tamamlanan Başkanlık hizmet binası da Vakfın büyük destekleriyle gerçekleştirildi.

Diyanet İşleri Başkanlığı’nın kaynak sıkıntısı ve maddî destek ihtiyacı, taşra teşkilatlarında, yani müftülükler bazında çok daha çarpıcı bir şekilde kendisini gösterir. Zira müftülükler, hem başkanlık hizmetlerinin doğrudan icracısı, hem de vatandaşlarımızın dinî, sosyal, kültürel ve hayrî mânâda beklentilerinin doğrudan muhatabıdır.

Müftülüklerin sınırlı imkanları bu beklentileri yeteri kadar karşılayamamaktadır. Türkiye Diyanet Vakfı bu gerçekler ışığında bir teşkilatlanmaya yönelmiş ve bütün müftülükler nezdinde Vakıf şubeleri teşekkül ettirilmiştir. Günümüzde bu şubelerin sayısı 900’ü aşmıştır. Türkiye’nin neresinde yaşarsa yaşasın, her vatandaşımızın Türkiye Diyanet Vakfı’na ulaşması son derecede kolaylaşmıştır.

Bu sayede müftülüklerin hizmet binası ihtiyacına önemli ölçüde cevap verilebilmiş, mülkiyeti vakfa ait dörtüzyüzen fazla hizmet binası müftülüklerin istifadesine sunulabilmiştir. Günümüzde Vakfın sağladığı imkanlarla il ve ilçe müftülerinin dinî, sosyal, kültürel ve hayrî mânâda etkinlikler için inisiyatif kullanmaları mümkün hale gelmiştir.

Türk-İslâm şehirciliğinde camiler, sadece dinî ve sosyolojik açıdan değil, mimarî açıdan da toparlayıcı bir unsur olmuş, daima iskân yoğunluğunun merkezinde yer almışlardır. Camilerimiz yalnızca ibadet edilen mahaller değil aynı zamanda bağımsızlığımızın, millî kimliğimizin, inanç ve ibadet özgürlüğümüzün de sembolleridir.

Nüfus artışı ve göçler nedeniyle hızla büyüyen şehirlerimizde yeni camilere ihtiyaç duyulması ve bu ihtiyacın halkımızca coşkulu bir şekilde ortaya konması biraz da bundandır. Halkımız, camisiz bir şehirleşmeyi

istememekte, kendi başlattığı cami inşaatlarıyla bu tavrını açıkça ortaya koymaktadır. Bu kollektif tavır, atalardan devralınan asil bir duyarlılıktır ve saygıyla karşılanması gerekir.

Bu duyarlılığın sonucudur ki, günümüz Türkiye'sinde çoğu Vakıf şubelerinin önderliğinde her yıl çok sayıda yeni cami inşa edilmekte, bunlara Vakıf merkezince de proje ve kaynak desteği sağlanmaktadır. Öte yandan, Kocatepe Camii gibi abidevi mahiyetteki Konya Hacı Veyiszade Camii Vakıfca inşa ettirilmiş ve halkımızın istifadesine sunulmuştur. Adana'da tamamlanan Adana Merkez Sabancı Camii ise Ortadoğu ve Balkanlar'ın en büyük camiidir. Bunlar, bulundukları şehrin silüetine ve mimarî karakterine damgasını vurmuş eserlerdir.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Kur'an kursu hizmetleri, İslâm'ın gerçek mahiyetiyle tanınıp benimsenmesi açısından son derecede önemlidir. Hal böyle olmakla beraber, bu hizmetlerin genel bütçede yeterli karşılığı yoktur ve bu boşluk yıllardan beri Vakıf tarafından doldurulmaktadır. Çocuklarımızın İslâmı gerçek hüviyeti ile hurafelerden arındırılmış bir şekilde öğrenebilmesi için açılan ve yurt sathına yayılmış olan Kur'an kurslarının inşası ve diğer ihtiyaçları da Vakıf Genel Merkezinin de maddî desteği ile Vakıf şubelerince gerçekleştirilmektedir.

Ülkemizde yaşanan hızlı gelişme

ve değişimler, kamu personelinin meslek içi eğitimini gündeme getirmiş, bu husus din görevlileri açısından da zaruri bir ihtiyaç olarak algılanmaya başlamıştı. Türkiye Diyanet Vakfı'nca, Manisa, Antalya, Konya ve Kastamonu'da yaptırılan eğitim merkezleri, bu acil ihtiyacın karşılanması maksadıyla Başkanlık emrine tahsis edildi.

Türkiye'nin en ücra köşelerinde, sınırlı bir aylık gelirle hizmet yürüten din görevlilerinin acil ihtiyacı göz önünde bulundurularak, Ankara'da 86, İstanbul'da 42 yatak kapasiteli iki misafirhane hizmete sunulmuş, çeşitli vesilelerle büyük şehirlere gelen taşra personelinin mağduriyeti önlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı'nın, çeşitli faaliyetler için yurtiçinden ve yurt dışından kabul ettiği misafirlerin de ağırlanması mümkün olmuştur.

Her müslümanın hayalini süsleyen, ama yine de çok azımıza nasip olan hac ibadetinin usulüne uygun olarak yerine getirilmesi Diyanet İşleri Başkanlığı'nın sorumluluğundadır. Bununla beraber, onbinlerce hacı adayının Türkiye'den Suudi Arabistan'a intikali, Mekke ve Medine'de barınma yerlerinin temini, sağlık ihtiyaçlarının karşılanması, ziyaret yerlerine götürülüp getirilmeleri, ağır iklim şartlarına karşı gerekli tedbirlerin alınması ve bütün bunlar yapılırken hiç bir karışıklığa meydan verilmemesi uzman ve organize

bir rehberliğe ihtiyaç göstermektedir. Bu hizmetlerin tamamı bir yönetmelikle, Diyanet İşleri Başkanlığına tevdi edilmiştir. Türkiye Diyanet Vakfı Hac organizasyonunda Başkanlığın en büyük destekçisidir.

Diyanet İşleri Başkanlığıyla müştereken yürütülen bu organizasyon, bütün İslâm ülkeleri arasında hayranlık uyandıracak seviyededir. Bütün ihtimaller önceden düşünülmek suretiyle alınan tedbirler, işinin ehli personelin geceli gündüzlü çalışmaları ve ibadetin sıhhati için hiç bir fedakârlıktan kaçmayan bir yaklaşımın ön planda tutulması sayesinde, Türk hacılarının ibadelerini istenmeyen durumlarla karşılaşmadan huzur içinde ifa etmeleri sağlanmıştır.

Kültürel değerler ve normlar belli toplumsal mutabakatların ürünüdürler. Vakıf ve benzeri gönüllü kuruluşlar ise toplumdaki başlıca mutabakat alanlarını oluştururlar. Geleneksel kültürü sadece folklorik bir değer olmaktan kurtaracak, gelecek nesillerin kendi geçmişleriyle kültürel mânâda irtibatını sağlayacak, millî hayatı temel çizgileri ve dinamikleri itibarıyla sürekli kılacak kuruluşlar da yine Vakıf ve benzeri toplum organizasyonlarıdır.

Türkiye Diyanet Vakfının kültür hayatımıza yönelik çalışmaları böyle bir anlayışın ürünüdür ve İstanbul'da faaliyet gösteren İslâm Araştırmaları Merkezi bu amaçla kurulmuştur.

İslâmî ilimler ve şarkiyat alanlarında ilmî araştırmalar yapmak, eserler hazırlamak ve araştırmacı yetiştirmek amacıyla kurulan bu merkez 1988 yılında İslâm Ansiklopedisi'nin yayınına başladı. Yurtiçinden ve yurtdışından 1700 den fazla bilim adamının katkıda bulunduğu ansiklopedi kendi sahasında dünyanın en kapsamlı eseri olacaktır. Araştırma merkezi bünyesinde yaklaşık 150 bin cilt eserden oluşan bir ihtisas kütüphanesi bulunmakta, kurulan bilgisayar ağı sayesinde ülkemizdeki bütün ilahiyat fakülteleri bu kütüphaneden faydalanmaktadır.

İslâm Araştırmaları Merkezince 1989 yılından bu yana dinî ilimler alanında araştırmacı yetiştirilmektedir. Bu amaçla çeşitli ilim sahalarında yetiştirilen araştırmacıların bir kısmı doktoralarını tamamlayıp merkezde çalışmalarına başlamışlar, bir kısmı da yurtdışında ve yurt içinde çeşitli üniversitelerde yüksek lisans ve doktora öğrenimlerini sürdürmektedirler. İslâm Araştırmaları Merkezi halen İstanbul Üsküdar'da faaliyet göstermektedir. Burası yakın bir gelecekte İslâm dünyasının en önemli araştırma merkezlerinden biri olacaktır.

Tarih boyunca İslâm alimleri, büyük bir azim ve şevkle kaleme aldıkları milyonlarca cilt kitapla, Allah kelamının ışığını insanlara yansıtmının ve onların yolunu aydınlatmanın yarışı içinde olmuş ve bunun mutluluğunu yaşamışlardır.

Günümüzde de kitaba ve kitap müellifine sahip çıkmak doğrudan

doğruya inanan insanlara ve onların imanına sahip çıkmak anlamına gelmektedir. Türkiye Diyanet Vakfınca kurulan Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, ticarî endişeleri de ikinci plana iterek doğrudan doğruya kitabın kendisinden umulan hasılaya hizmet etmektedir. İşletme her türlü baskı işlemlerinin gerçekleştirildiği modern bir matbaaya sahiptir. Yurt sathına yayılmış 14 yayınevi ile kültür dünyamıza hizmet eden Yayın Matbaacılık Ticaret İşletmesi bugüne kadar 400'e yakın basılı, sesli ve görüntülü yayını halkımızın istifadesine sunmuştur. Topluma okuma alış-

kanlığının kazandırılması ve okuyucu ile yayıncıyı buluşturmak amacıyla her yıl Ramazan ayında düzenlenen yayın fuarları artık geleneksel hale gelmiştir. Fuar süresince gerçekleştirilen kültür ve sanat etkinlikleri ise toplumdaki birlik ruhunu güçlendirmekte ve geleneksel kültürümüze hayat vermektedir.

Millet olarak, gerçek manada paylaştığımız sevinçlerin sayısı günden güne azalmaktadır. Modern toplumun bireyci insan öngörüsü, toplumsal dayanışmayı olduğu kadar, birlik ve beraberlik ruhunu da zayıflatmaktadır. Bu sürecin önemli istisnalarından biri mevlid merasimleridir.

Her mevlidde Kur'an-ı Kerim, sanki orada bulunan cemaat için bir kere daha nâzil oluyormuş gibi gönülleri aydınlatır, ruhlari serinletir. Her mevlidde "Kutlu Peygamber" yeniden bir kere daha doğuyormuş gibi, bütün zerrat-ı cihan ile birlikte "merhaba"larla ayakta selamlanır. Alemlere rahmet yeniden iner, daha doğrusu varlık ve kâinat adeta yeniden varoluşun hikmetini anlar, varlık neş'esi doğar. Mevlidde inanan gönüllerin gözleri önünde gökler açılır, mir'ac sırrı ayan olur. İnsan olmanın erişilmez şerefi tecelli eder.

Bu dinî ve millî terbiye müessesesi, zarif Türk dindarlığının bu estetik formu Türkiye Diyanet Vakfı için önemli bir referans noktasıdır. Erbil Atabeg'i Sultan Muzafferüddin Gökborü'nün sistematik hale getirdiği ve zaman içinde unutulmuş mevlid kutlamaları, 1989 yılından itibaren "Kutlu Doğum Haftası" adıyla yeniden ihya edilmiş, ilki birkaç mer-

kezde başlatılan bu kutlamalar, sonraki yıllarda bütün Türkiye'ye yayılarak geleneksel hale gelmiş, bugün artık ülkemiz ve yurtdışında bir çok ülkede büyük bir kültür şölenine dönüşmüştür.

Yine bu kutlamalar çerçevesinde; günümüzde insanlığın en çok ihtiyaç duyduğu değerlerin başında gelen sevgi ve hoşgörüyü toplumumuzun her kesiminde yaygınlaştırmak ve insanlar arasında bir gönül köprüsü kurmak amacıyla, 1995 yılından itibaren "Gül Günü" kampanyası düzenlenmektedir.

Hafta boyunca gerçekleştirilen kültürel ve sosyal etkinlikler sayesinde toplumun değişik katmanlarına mensup insanlarımız peygamber sevgisi etrafında bir araya gelmekte ve kaynaşmaktadır.

Türkiye Diyanet Vakfı, kurulduğu tarihten itibaren, eğitim kurum ve hizmetlerine her seviyede katkıda bulunmayı kaçınılmaz bir görev kabul etmiştir. Bununla beraber, eğitim hizmetlerine katkıda bulunma konusunda din eğitimi ve öğretimini aşan bir vizyona sahiptir. Vakfın

Bursa, Ankara, Kastamonu, Konya, Kayseri, Sakarya, Afyon, Isparta, Bozyazı ve Osmangazi'de bulunan yüksek öğrenim öğrenci yurtları bu vizyonun en güzel örnekleridir. Bu yurtlarda ticari bir amaç güdülmendiğinden öğrencilere ucuz barınma imkanı sağlanmakta ve gençlerimize yeterli konforu haiz, her türlü güvenliği ön planda tutan hizmet verilmektedir.

Büyük bir bölümü dar gelirli ailelere mensup bulunan yükseköğrenim gençliğinin acil burs ihtiyacına da kayıtsız kalınmamış, kurulduğu tarihten beri Vakfımızdan burs alan öğrenci sayısı 60.000'e dayanmıştır.

Eğitim-öğretim faaliyetlerine öteden beri büyük katkılar sağlayan Türkiye Diyanet Vakfı, ülkemizde özel okulların açılmasına imkân veren yasal düzenlemelerden sonra İzmir Bornova'da, Anadolu liseleri statüsünde bir okul hizmete açmıştır. 960 öğrenci kapasiteli bu okulda yabancı dil ve bilgisayar dahil, gerekli tüm laboratuvarlar bulunmaktadır. Türkiye Diyanet Vakfı; ülkemizde eğitim alanında devletin üzerindeki yükün hafifletilmesi amacıyla özel okulların sayısının artırılması yönünde çalışmalarını sürdürmektedir.

Din görevlileri, dinî amaçlı kurum ve kuruluşlar, hem hayır yapmak isteyenlerin hem de yardıma muhtaç olanların müracaat adresini teşkil ederler. Çünkü onlar, toplumdaki sosyal statüleri itibarıyla daha fazla itimat edilen kimseler oldukları gibi; düşünlerin, muhtaçların ve kimsesizlerin de daha rahat müracaat

edebilecekleri şahıs ve kurumlardır. Bu sosyal bir vakıdır ve toplumun tarihi tecrübelerinde bir karşılığı vardır.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın aslı hizmet alanlarından biri de sosyal yardım faaliyetleri olmuştur. Vakıfça, ihtiyaç sahibi vatandaşların bizzat müracaatları halinde kendilerine yardım yapıldığı gibi; Ramazan ayı, dinî bayramlar ve Kutlu Doğum Haftası gibi özel gün, hafta ve aylar vesilesiyle düzenlenen yardım kampanyaları sayesinde böylesi zamanlar, toplumun her kesimi için gerçek bir sevinç gününe dönüşebilmektedir.

Ramazan aylarında eski geleneklerimizi yaşatmak, köklü bir ananın devamı olarak, birlikte oruç açmayı ve bu hazzı toplumumuzun değişik kesimleriyle, çeşitli meslek mensuplarıyla paylaşmayı bir gelenek haline getirme gayretinde olan Türkiye Diyanet Vakfı, 1999 yılından itibaren Kocatepe Camii altında kurduğu iftar sofrasında hayırsever vatandaşlarımızın da katkısıyla her gün 1500'ün üzerinde vatandaşımıza iftar yemeği vermektedir.

Türkiye Diyanet Vakfı, Kurban ibadetini vekalet yoluyla yerine getirmek isteyen vatandaşlarımıza yardımcı olmak için Diyanet İşleri Başkanlığı ile işbirliği halinde 1993 yılından bu yana "vekalet yoluyla kurban kesimi kampanyaları" dü-

zenlemiştir. Böylece vatandaşlarımızın dini vecibelerini yerine getirilmesini sağlanmakta, kampanya sonucunda kesilen kurbanların etleri de değerlendirilerek yurtiçinde ve yurtdışındaki yardıma muhtaç soydaş ve vatandaşlarımıza ulaştırılmaktadır.

Halkımızın büyük çoğunluğunun bir sağlık güvencesi yoktur ve bu insanlarımızın çoğu da maalesef düşük gelir gruplarına mensuptur. İlaç alacak para bulamayanlar, pahalı tedavi giderlerini karşılayamadığı için tedavi olamayanlar, kullanması gerekli bir kısım tıbbî cihazı satın almayanlar toplumsal bir yara teşkil etmektedir. Sağlıklı bir toplum idealinin takipçisi olan Türkiye Diyanet Vakfı, bir çok vatandaşımıza sağlık yardımında bulunmuş, bir kısım hastahanelerimize ilaç ve tıbbî cihaz

yönünde katkı sağlamıştır. Vakıf sağlık hizmetlerini yaygınlaştırmak, halkımıza ucuz, güvenilir ve kaliteli bir sağlık hizmeti sunmak amacıyla Ankara'nın Dikmen semtinde ve İstanbul Vatan Cadesinde 29 Mayıs Hastanesi'ni hizmete açmıştır.

Alanlarında uzman doktorların hizmet verdiği ve günümüzün teknik imkanlarının bütünü bünyesinde bulunduran 29 Mayıs hastanesi sağlık alanında önemli hizmetler vermektedir. 132 yatak kapasiteli İstanbul'daki hastanede altı büyük ameliyathane bulunmaktadır. Özellikle kalp-damar cerrahisi konusunda önemli çalışmalar yapıldığı bu hastanede organ nakli de başarıyla gerçekleştirilmektedir. ISO 2000 belgeli bu hastanenin günlük ortalama hasta sayısı 600-650 civarındadır.

Günlük 500-550 hastaya hizmet veren 15 yatak kapasiteli 29 Mayıs Ankara Hastanesinde de iki ameliyathane bulunmakta ve vatandaşlarımıza kaliteli sağlık hizmeti sunulmaktadır.

Türkiye Diyanet Vakfı yurtdışındaki soydaş ve vatandaşlarımızın millî kimliklerinin muhafazası, dinî ve kültürel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla, kurulduğu tarihten bu yana takdire şayân çalışmalar yürütmektedir.

Bu konuda öncelikle Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yurtdışı çalışmaları desteklenmektedir. Yapılan çalışmalar sonucunda Diyanet İşleri Başkanlığı ile işbirliği halinde Almanya, Hollanda, Belçika, Danimarka, İsviçre, Fransa, Avusturya ve ABD'de Türkiye Diyanet Vakfı örneği hizmetler gören vakıf ve birlikler kurularak faaliyete geçirilmiştir.

Bu kuruluşların kullanımına sunulmak üzere hizmet binaları satın alınmış, cami ve kültür merkezlerine maddî yardımda bulunulmuştur. Hasılı başta Avrupa olmak üzere yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın millî kimliklerinin muhafazası yolunda önemli adımlar atılmış, vatandaşlarımız gurbet elerde sahipsiz bırakılmamıştır.

Vakıf, Sovyetler Birliği'nin dağılması sonucunda bağımsızlığına kavuşan Türk cumhuriyetleri ve eski demirperde ülkelerindeki soydaş ve dindaşlarımızın dinî millî hayatlarında 70 yıllık komünist rejimin oluşturduğu tahribatı onarmak ve "dilde, işte, fikirde birlik" idealini gerçekleştirmek amacıyla Türk Dünyası ve Balkanlarda büyük bir hizmet atağı başlatmıştır.

Soydaş ve dindaşlarımızın dinî ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan, Türkmenistan ve Kırım başta olmak üzere toplam 30 adet cami inşa edilerek ibadete açılmıştır. Ayrıca bu ülkelerde mahallî idarelerce inşa ettirilen camiler ile onarım ve tamirata ihtiyaç duyulan birçok cami için maddî yardımda bulunulmuştur.

Türk dünyasında birliğin ve dirliğin temini için eğitimin çok önemli olduğu gerçeğinden hareket eden Türkiye Diyanet Vakfı, soydaş ve dindaşlarımıza dinî sahada rehberlik edecek eleman yetiştirmek amacıyla, Azerbaycan, Türkmenistan, Afganistan ve Kırgızistan'da birer ilahiyat fakültesi ile Sofya'da bir yüksek İslam enstitüsü, Romanya'da bir kolej, yine Azerbaycan, Romanya ve Bulgaristan'da toplam beş imam-hatip lisesi açılmıştır.

İlgili ülkelerin üniversiteleri ile Türkiye'deki ilahiyat fakülteleri, Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK ile işbirliği sağlanarak açılan bu okulların tüm harcamaları Vakıf tarafından karşılanmakta, fakültelerin hazırlık ve birinci sınıf öğrencileri Türkiye'de eğitim görmektedir. Bir zamanlar Hoca Ahmet Yesevi'nin işaretleriyle Anadolu'yu aydınlatan alperenlerin torunları, şimdi aldıkları ışığı yeniden Orta Asya'ya taşımakta, Yesevi ocağında yeniden iman ve aşk ateşini yakmaktadırlar.

Türk cumhuriyetlerinde ve diğer ülkelerde yaşayan soydaşlarımızın çocuklarının Türkiye'de eğitim öğrenimine yardımcı olmak amacıyla bu öğrencilere burslar temin edilmekte, büyük bir kısmının tüm masrafları da Vakfımız tarafından karşılanmaktadır.

Zor şartlar altında yaşam mücadelesi veren Bosna-Hersek, Azerbaycan ve Makedonya da yaşayan soydaş ve dindaşlarımızın acil ihtiyaçlarını gidermek amacıyla çeşitli zamanlarda ilaç, gıda, giyim vb. insani yardım malzemeleri gönderilmiştir. Bu yardım malzemelerinin miktarı yaklaşık 2000 ton civarındadır. İhtiyaç halinde günümüzde de sürdürülen yardımlar maddî değerlerinin üstünde, Türk dünyasının sevinci ve tasayı paylaşmasının en genel örneğini temsil etmektedir.

Devletimizin artan gücüne ve etkinliğine paralel olarak millî politikamızın uzandığı ve millî çıkarlarımızın sözkonusu olduğu her yere hizmet sunmaya çalışan Türkiye Diyanet Vakfı, sorumluluğu gereği olarak bu konuda geniş bir coğrafyaya çok yönlü hizmetler ulaştırabilen ender kuruluşlardan biridir.

Türkiye Diyanet Vakfı, hizmet alanlarının çeşitliliği ve toplum hayatının her kesitini gören vizyonu ile benzeri olmayan bir hizmet ve hayır kuruluşudur. Yürüttüğü hizmetleri kategorize etmek belki mümkündür ama, tek tek sıralamak mümkün değildir.

TÜV

Kırgızistanlı Öğrencilerin NEVRUZ ŞENLİĞİ

21 Mart günü tüm Türk dünyasında ve bu coğrafyada yaşayan Türk topluluklarında asırlardır kutlanan Nevruz

Bayramı köklü geleneklerimizden birisidir. Kaynaştırıcılığı, bütünleştiriciliği, coşku ve heyecanı, diriliği, canlılığı ifade eden Nevruz Bayramı Türk toplulukları tarafından günümüze kadar coşkuyla kutlanagelmıştır. Kışın soğğundan, zorluğundan kurtulup, baharın yeşilliğini ve canlılığa geçişini simgeleyen Nevruz Bayramı geleneklerimiz arasında oldukça önemli bir yere sahiptir. Tarihin en eski dönemlerine kadar inildiğinde, Türk topluluklarında bahar bayramları ile ilgili geleneklerin oldukça çeşitli ve yaygın olduğu görölmektedir. Doğı Türkistan'dan Balkanlar'a kadar Türk toplulukları tarafından binlerce yıldır kutlanan ve halen kutlanmakta olan Nevruz da bu geleneklerden biridir.

Türk boylarının en köklü milli bayramı Yenigün anlamına gelen Nevruz'dur. Yenigün Bayramı; tarihin karanlık bilinmeyen dönemlerinden beri, Türk boyları ve akraba topluluklar yanında, Türklerle coğrafya yakınlığı olan diğer topluluklarda da kutlanmaktadır. Yüzyıllar boyunca; bu bayram ile ilgili çeşitli söylentiler, inanışlar, gelenekler, törenler oluşturulmuş, geliştirilerek günümüze kadar ulaştırılmıştır. Gece ile gündüzün birbirine eşit olduğu her yılın 21 Martında kutlanan bayram, Türk toplulukları arasında tabiat bayramı, kurtuluş bayramı olarak kabul edilmektedir.

Köklü geleneklerimizi yaşatma ve gelecek kuşaklara aktarma gayretinde olan Türkiye Diyanet Vakfı da her yıl olduğu gibi, bu yılda Nevruz Bayramı münasebetiyle bir Nevruz şenliği düzenledi. Kırgızistan Osh Üniversitesi bünyesinde Türkiye Diyanet Vakfı tarafından açılan ilahiyat fakültesi'nin hazırlık ve birinci sınıflarını ölkemizde okuyan Kırgız öğrenciler; Türk kültürünün köklü bir geleneğı olan Nevruz Bayramını Türkiye Diyanet Vakfı organizesinde, Kocatepe Konferans Salonunda düzenledikleri etkinliklerle kutladılar.

Kalabalık bir topluluğun iştirak ettiği Nevruz Şenliği kardeşlik ve dayanışma bilincini yeniden pekiştirirken, izleyenlere mutlu saatler yaşattı.

Nevruz Şenliği münasebetiyle Vakfımız Genel Müdürü A.İhsan Sarımert ile Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Mustafa Erdem birer konuşma yaptılar.

A. İhsan SARIMERT
Genel Müdür

Türkiye Diyanet Vakfı'nın yurt dışına yönelik eğitim hizmetleri projesi çerçevesinde, Kırgızistan'ın Osh Devlet Üniversitesi bünyesinde açılan ilahiyat fakültesinde eğitim gören, hazırlık ve birinci sınıflarını Türkiye'de okuyan öğrencilerin Nevruz Bayramı münasebetiyle düzenledikleri Nevruz Şenliği'ni anlamlı bulduğunu belirterek konuşmasına başlayan A.İhsan Sarımert Nevruz Bayramının Türk kültüründe önemli bir yere sahip olduğunu vurguladı.

Milletleri millet yapan unsurların başında kültürün geldiğini, sanat faaliyetleri ile inanç, örf, adet, fikir, yaşayış, töre, gelenek, inanç, bayram ve davranışların da milletlerin kültür bütününe oluşturduğunu belirten A. İhsan Sarımert "Hiç şüphesiz bu kültür değerlerimizden birisi değerleri ve toplulukları yakınlılaştırarak bütünleştiren, millet bağına güçlendiren, kışın sert soğuğu ve zorlulğundan kurtulup, baharın yeşilliğini ve canlılığa geçişini simgeleyen Nevruz bayramıdır." dedi.

“Nevruz; Türk boylarının büyük bölümünde ve akraba topluluklarda değişik adlarla kutlanan, ortak bir kültür zenginliğimizdir.”

21 Mart tarihinin Türk kültüründe Nevruz Bayramı olarak kutlandığını ifade eden A. İhsan Sarımert "Bilindiği üzere Nevruz doğanın canlanmasını, dayanışmayı, bolluk ve bereketi simgelemektedir. Zorlu kış şartları ile birlikte sıkıntıların sona ermesi, baharın gelmesiyle bereketin artması, doğanın yeniden canlılığına kavuşması Türk kültüründe Nevruz olarak kabul edilmiş ve 21 Mart tarihi Nevruz bayramı olarak yıllardır kutlana gelmiştir." dedi.

Nevruz bayramının bütün Türk topluluklarında kutlandığını ve bir gelenek olarak günümüze kadar

geldiğini belirten A. İhsan Sarımert "Nevruz; Türk boylarının büyük bölümünde ve akraba topluluklarda değişik adlarla kutlanan, ortak bir kültür zenginliğimizdir. Türk dünyasının tamamında ve Türk dünyasına komşu olan coğrafyada kutlanan Nevruz, bütün Türk devlet ve toplumlarında bilinmektedir. Bir başka ifade ile Nevruz'u tanımayan, yaşatmayan, uygulaması bulunmayan herhangi bir Türk devleti veya topluluğu yoktur. Bu yönüyle Nevruz; birlik, beraberlik ve barışın da simgesidir. Her toplumun kendi tarihi geleneğine, örf ve adetlerine uygun bir şekilde kutladığı Nevruz, Türk

topluluklarında müstesna bir yere sahiptir. Binlerce yıldan beri Türk coğrafyasında yaşayan Türkler, Nevruz, kendilerini birbirine kenetleyen, bağlayan, kaynaştıran millî örf, adet ve gelenekler bütünü olarak kabul etmişlerdir.” dedi.

Doğanın canlanması ve baharın gelişini müjdeleyen Nevruz’un kaynaştırıcı ve birleştirici özelliğinden de bahseden A. İhsan Sarımert “Nevruz, tabiatın çetin kış şartlarından kurtuluşunun, bolluk ve be-

rekete kavuşmanın simgesi olması yanında, toplumların yaşamlarındaki hareketliliklerin, yeni başlangıçların ve dönüm noktalarının da ifade edildiği önemli bir gün olarak kabul edilir. Ülkemizde de Nevruz, insanlar arasındaki karşılıklı sevgi ve saygının perçinleştiği, birlik ve beraberliğin, bir arada yaşama arzusunun kuvvetlendiği, insanlığın hayrına yönelik yeni atılımların başlatıldığı bir şenlik olarak kutlanmaktadır.” dedi.

A. İhsan Sarımert konuşmasının sonunda Türkiye Diyanet Vakfı’nın, ananevi Nevruz geleneğini yaşatmak amacıyla düzenlemiş olduğu Nevruz şenliği vesilesiyle Nevruz Bayramının birlik ve beraberlik ruhunu ateşleyeceği inancında olduğunu vurguladı.

Prof.Dr. Mustafa ERDEM

Bolluk, bereket ve kardeşlik duygularının baharla birlikte geliştiği Nevruz bayramının bütün Asya kültürünün ortak fenomeni olduğunu belirterek konuşmasına başlayan Prof.Dr. Mustafa Erdem “Bayramlar, sevinçlerin, mutlulukların paylaşıldığı, insanların kaynaştığı, küskünlerin barıştığı günlerdir. Sadece Türk dünyasının değil, bütün Asya kültürlerinin ortak fenomeni olan Nevruz bayramı ülkemizde de çok değerli misafirlerimizle birlikte bu güzel günün anısına tertiplenmiş bir bayramdır. Yeni gün anlamına gelen nevrüz bolluk, bereket ve kardeşlik duygularının baharla birlikte geliştiği, insanların insanlık ortak paydasında kaynaştığı barış ve esenliğin temenni edildiği güzel günler olmalıdır. Nevruz bayramının sadece ülkemize değil, sadece İslama ve Müslümanlara değil, bütün insanlara sevgi ve barış vesilesi olmasını niyaz ediyorum.” dedi.

Bu tür bayramların insanların korkudan uzak ve bir sevgi etrafında toplanmasına vesile olmasını temenni ettiğini belirten Mustafa

“ Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarihten gelen misyonunun gereği olarak insanlığa dünyanın her tarafından sevgi ve barış götürmüş, adaletin uygulanmasına önemli katkılarda bulunmuş ve dünya yönetiminde uzun yıllar mührünü vurmuş bir büyük devlettir. ”

Erdem “Bilindiği gibi dünyamız özellikle son yıllarda bir ateş çemberini almakta bütün din mensupları sadece kendileri değil, bütün insanlık adına ciddi kaygılara sahip bulunmaktadır. Çember her gün daralmakta, insanlık geleceğine ait daha büyük kuşkuyla huzursuz ve tedirgin olmaktadır. Umarız bu bayramlar insanların korkudan uzaklaşmasına, sevgi etrafına birleşmesine vesile olur.” dedi.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin asırlardır insanlığın mutluluğu ve refahı için önemli katkılar sağladığını ve gittiği her yere barış ve sevgi götürdüğünü vurgulayan Prof.Dr. Mustafa Erdem “Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarihten gelen misyonunun gereği olarak insanlığa dünyanın her tarafından sevgi ve barış götürmüş, adaletin uygulanmasına önemli katkılarda bulunmuş ve dünya yönetiminde uzun yıllar mührünü vurmuş bir büyük devlettir. Bu devlet sadece kendi dini değerleri ve ırkı ortaklıkları olan insanlara değil, birlikte yaşam bilincini paylaştığı bu tür insanlara huzur ve güven kaynağı olmuştur. Yine tarihteki bu güzel misyonu dolayısıyla bilimde, teknoloji ve medeniyette insanlığın aradığı huzur ortamının tesisine büyük önem vermiş ve büyük katkılar sağlamıştır.” dedi.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin Sovyetler Birliği’nin dağılmasından sonra bağımsızlığına kavuşmuş olan Türk cumhuriyetleriyle tarihten gelen sorumluluğu çerçevesinde ilişkiler başladığını ve onlarla diplomatik ilişki kuran ilk devletin de Türkiye Cumhuriyeti Devleti olduğunu belirten Mustafa Erdem “Türkiye Cumhuriyeti içerisinde milli ve manevi hizmetlerden sorumlu olduğuna inandığımız Türkiye Diyanet Vakfı bağımsızlığın sağladığı imkanlar ölçüsünde kardeş Türk cumhuriyetlerine el uzatmış ve orada uzun yıllar baskı altında kalan, küllenen milli ve manevi değerlerin yeniden inşasına büyük hizmetlerde bulunmuş ve bunların

reorganizasyonu doğrultusunda ilahiyat fakültelerinin açılması kararlaştırılmıştır. Bu açılan pencereden giren Türkiye Cumhuriyetine gönül vermiş insanlar, orada bizlerle aynı duygu ve manevi değerleri paylaşan insanlarla derhal ilişkiye girmiş ve şu anda huzurunuzda gururunu yaşadığımız bu güzel tablonun inşası gerçekleşmiştir.” dedi.

Türk cumhuriyetlerinde açılan ilahiyat fakültelerinin kutlu bir idealin, kutlu bir iradenin ve kutlu bir duanın ürünü olduğunu vurgulayan Prof.Dr. Mustafa Erdem “Bu açılan ilahiyat fakülteleri azmin, iradenin ve imanın sembolüdür. Bu irade ve azmin yerine getirilebilmesi hususunda gösterilen her türlü sabır ve fedakarlık takdire şayan bir husus olsa gerektir. Ben huzurlarınızda bu kutlu duada bulunan, bu kutlu iradeyi ortaya koyan ve kutlu ideale yürüyen insanları rahmet, minnet ve şükranla yadediyorum ve yine huzurunuzda bu azim ve iman sahibi insanları, bu kutlu yolda gösterdikleri sabır ve fedakarlık dolayısıyla huzurlarınızda tebrik ediyor, teşekkürlerinizden dolayı hepinize en içten duygularıyla şükranlarımı arz ediyorum.” dedi.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmadaki Yeri ve Önemi

Dr. Hüseyin ÇELİKER
Diyanet İşleri Başkanlığı Başmüfettişi

I. BİR KURUM OLARAK VAKIF

Yüce milletimizin ruhunda var olan yardımlaşma ve dayanışma duygusu ile gönlünde yer alan Allah Rızasından kaynaklanan vakıflar; hamiyetli ve hayırsever atalarımızın öz varlıklarından fedakarlık yaparak milletin hizmetine sunması gibi yüce duygularla meydana gelmiş olan hukuki ve sosyal bir müessesedir. Vakıf, gönülden doğan samimi bir sevgi, göklere yücelen insani bir duygu ve Allah'ın rızasını amaçlayan ulvî bir gaye ile kurulup, millet ve memleket yararına ölmez eserler ve sayısız hizmetler sunagelen bir kurumdur. Atalarımızın Anadolu'ya ayak bastıkları günden bu yana kurulmaya başlanan vakıflar, en eski tarihi müesseselerimizden biridir. Köklü ve şerefli bir geçmişe sahip olan bu kurum, uzun ve verimli tarihi boyunca çok yönlü ve başarılı hizmetler ortaya koymuştur. Vakıf kuranlar, **“Sevdiğiniz şeylerden vermedikçe iyiliğe erişmezsiniz”**⁽¹⁾ mealindeki İslâmî prensipten esinlenerek, saf ve samimi duygularıyla helal mal ve paralarını vakfetme yolunda neredeyse birbirleriyle yarış etmişlerdir. Bunun için vakıflar, Yaradani, milletini ve memleketini seven yüce ruhlu insanların gönülleriindeki inanç ve sevgiden kaynaklanmış, sonuçta da ülke çapında yayılan birer sevgi ürünü haline gelmiştir. Başkalarını kendilerinden daha çok seven bu insanlar, iyi niyet ve yardım duygularının, kendileri ile birlikte gömülmesini istememişler, bunların ebediyen yaşamasını murat etmişlerdir. Ayrıca milletimizin hizmetine tahsis ve himayesine tevdi ettikleri iyiliklerin sadece yaşadıkları zaman değil, kendile-

rinden sonraki insanları da kapsamı için büyük bir gayret içine girerek vakıflar kurmuşlardır. Sonuçta da, vakıflar kurumsallaşarak, bugünkü varlıklarıyla birer sosyal güvenlik ve dayanışma kurumu haline gelmişlerdir⁽²⁾.

II. VAKFIN ÖNEMİ VE VAKIF KURMAYA DUYULAN İHTİYAÇ

Vakıfların kuruluş senetleri ve yasal dayanağı olan vakfiyelerinin incelenmesinde, insani duygu ve düşüncelerin en güzel örneklerini ihtiva ettikleri görülmektedir. İlim adamlarımız, geçmişi günümüze getiren bu tarihi belgeler üzerinde araştırmalar yapmışlar ve sonuçta, insanlara yardım, sosyal dayanışmayı teşvik, toplumun dertlerine çare araştırmak, insanları sevmek ve insanlığı yüceltmek gibi ulvî düşünce ve duyguların yer aldığını ortaya koymuşlardır. Bu belgeler Müslüman-Türk'ün insani yönü ile dayanışma ve yardımlaşma yolunda düşünüp ortaya koyduğu tutum ve davranışların yaşayan tanıklarındır. Ayrıca vakıf anlayışı ile geleneğinin, yurdumuzda ve milletimizde ne denli köklü ve kapsamlı bir geçmişe sahip olduğunun da bir ifadesidir. Bu belgelerden elde edilen veriler, Türk toplumunda değişik zaman ve yerlerde tesis edilen çok ve çeşitli vakıfların; toplumun yararı, yurdun imarı ve tabiatın korunması gibi güzel gayeleri daima ön planda tuttuğunu göstermektedir. İnsana insanca bakmak, gönülden doğan bir sevgi ile onun yardımına koşmak, sahip olduğu imkanlarından başkalarını da faydalandırmak kadar güzel ve insani bir duygu düşünüle-

mez. İnsani ilişkilerin güçlenmesinde, yardımlaşma ve dayanışmanın büyük rolü olduğu bilinmektedir. Özellikle ihtiyaç içinde olup da, durumlarını dile getiremeyen kişilerin görülüp gözetilmesi, toplumda sosyal dengenin sağlanmasında önemli bir etken olmaktadır. Zira zorda kalana destek, yolda kalana yoldaş, arayanı olmayana arkadaş ve çaresize çare olmak olumlu ve anlamlı bir uğraştır. Yaratana kul, yaratığa kol ve yardıma giden yol olmak inanç, sevgi, şefkat ve merhamet duygularıyla dolmak demektir.

Sosyal bünyemizde daima birleştirici ve kaynaştırıcı rol oynayan vakıflar, geçmişte olduğu gibi günümüzde de imkanların el verdiği oranda milletimize çok ve çeşitli hizmetler sunmaktadır. Devlet-millet kaynaşmasında, ülke kalkınmasında, birlik ve beraberliğin tesis ve temininde, dostluk ve kardeşliğin gelişip güçlenmesinde vakıfların rolü büyük olmuş ve halen de olmaktadır. Hizmet ve himayemize bırakılmış olan vakıflarımızın kurulmasında etken olan düşünce ve duyguları benimseyip, bunun daha da gelişmesine gayret gösteren Yüce milletimiz, her geçen gün kurulan vakıfların faaliyet ve hizmetlerine katkı ve desteğini arttırarak sürdürmektedir.

Büyük milletimizin geçmişte devletiyle elele vererek vakıf alanında büyük bir hizmet yarışı başlatmıştır. Sosyal yardım ve kamu hizmetlerinin gerçekleştirilmesi ve Türk kültürüne hizmet gayesiyle kurulan bu vakıflar, bugün büyük rakamlara ulaşan varlıklarıyla milli ekonomimiz için de önemli ve orijinal bir sektör niteliği kazanmışlardır. Öteden beri ülkemizin imarında, kalkınmasında ve tanıtılmasında önemli bir yeri olan vakıfların mana ve ruh yönünden tahribe uğramadan gelecek nesillere bir gelenek halinde intikal ettirilmesi görevi bize düşmektedir.

“Kim bir iyilik yaparsa ona on katı verilir”⁽³⁾, “Yapılan çok küçük bir iyilik de olsa, onun sevabını kat kat artırır ve kendi katından büyük bir mükafat verir”⁽⁴⁾ mealindeki ilahi buyrukların verdiği müjdeyle insanlar, yardımlarda

yarış, toplumda barış, Hakk’a yakarış ve halka varış ilkeleri ile çağdaş vakıfçılığın örnek çalışmalarını sergileyerek bugüne gelmişlerdir.

Allah rızası, hayır duygusu, insanlık ve yurt sevgisinden başka hiçbir karşılık gözetmeyen bu insanlar, temeli tevhit esası üzerine atılan, iskeleti İslâmi ilkelere örülen, harcı Müslüman Türk’ün ruhundaki sevgi, saygı, şefkat, merhamet ve yardım duygularıyla yoğrulmuş ve tavanı takva ile örülen bazı vakıflar altında toplanıp, el ve gönül birliği yaparak yurdumuzun yücelmesi, insanımızın ilerlemesi, toplumumuzun müreffeh ve mes’ud olması için çalışmaya koyulmuşlardır. Bu insanlar, **“Boş verme, bol ver. Hor görme, hoş gör. Aç koyma, aş ver. Ağlatma güldür”** parolası ile ortaya çıkmış ve bütün imkanlarını hizmet yolunda zorlamışlardır. Kimi serveti, kimi hizmeti, kimi fikri, kimi zikri, kimi şükrü, kimi de hayırlı duası ile bu kervanın gelişip güçlenmesine katkıda bulunmuşlardır. Bunun yanı sıra, hizmetlerini yurt çapında yaygın hale getirmek, düşüncelerini daha geniş kitleye duyurmak, muhtaç olanları milletçe destekleyip doyurmak ve varlıklılarla, varlıksızlar arasında görülen korkunç uçurumu ortadan kaldırıp, aralarında sevgi, saygı, şefkat ve merhamet köprüsünün kurulmasına katkıda bulunmak gibi gayeleri hedef edinmişlerdir.

Medeniyet aleminde yer alan ve almak isteyen her devlet, milletinin refah ve saadetine engel olan üç düşmanla sürekli bir savaş halindedir. Bu düşmanlar; cehalet, fakirlik ve hastalıktır. Bir milletin dîni, ahlâkî ve içtimâî yönünden yükselbilmesi için, fertlerin ilmen yükselmesi, fakirlikten kurtulması, sağlam bünyeli ve sıhhatli olması şarttır. Bu sebeple gerçek manada bir hizmet verme, yaptığı yararlı ve hayırlı hizmetleri her geçen gün artırma arzusunda olan vakıflar, insanlık tarihinin bütün devirlerinin kronik hastalığı, çağımızın belası yoksulluk ve cahillikle mücadeleyi gaye edinmişlerdir.

III. İSLAM’DA VAKIF ANLAYIŞI

İslâmiyet, kuruluşundan itibaren ulvî ve insanî gayeleri hedef alan her kurumu geliştirmeye çalıştığı için vakıfları da

yararlı görerek onları teşrii sahasına almıştır. Fakir ve yoksulları sıkıntılardan kurtarmak gayesine matuf olarak ortaya çıkan Sadaka, Kurban ve Zekat gibi içtimâî müesseselerin İslâm’da önemli bir mevki bulunmaktadır.

Kur’an-ı Kerim’de **“vakıf”** kelimesi geçmemekle beraber, bu manaya gelebilecek ve bununla aynı anlamı ifade eden çok sayıda kelime bulunmaktadır. **“İyilik yapmak”⁽⁵⁾, sadaka vermek⁽⁶⁾ ve ihsanda bulunmak⁽⁷⁾** gibi, başkalarına yardımı teşvik eden pek çok Âyet-i Keriminin bulunduğu bilinmektedir. İşte bu âyetlerden bazıları:

“Sevdiğiniz şeylerden sadaka vermedikçe, siz Cennete eremezsiniz. Allah yolunda her ne harcarsanız muhakkak Allah onu bilendir”⁽⁸⁾, “Hayır işleyiniz ki kurtulabilesiniz”⁽⁹⁾, “İyilik etmek ve fenalıktan sakınmak hususunda birbirinizle yardımlaşın”⁽¹⁰⁾.

Bu âyetlerin ve biraz sonra zikredeceğimiz Hadis-i Şeriflerin ihtiva ettiği manaların derinliklerine vakıf olan kişiler, hayatta kalabildikleri müddetçe, fani olan bu dünyadan daha ziyade, ebedi olan Ahiret yurdu için yatırım yapmayı hedeflemişler ve bunun gereğini de yerine getirmeye gayret etmişlerdir. Onlar böylece; **“Kişi, kardeşinin ihtiyacıyla meşgulse Allah da onun ihtiyacıyla meşguldür”, “Kul kardeşinin yardımında olduğu sürece, Allah onun yardımındadır”. “İnsanların en hayırlısı insanlara yararlı olandır”. “Malın en hayırlısı Allah yolunda harcanan (vakfedilendir)”,** hadislerinin gereğini yerine getirmişlerdir.

Başka bir hadislerinde Hz. Peygamber (sav); **“İnsanoğlu ölünce bütün amelleri kesilir, ancak, (ölümünden sonraya) devam eden sadaka (hayır), kendisinden faydalanan ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat (bırakan) hariç”** buyurmuşlardır. Bu hadiste geçen **“sadaka-i cariy”**den maksadı, bugünkü anlamıyla vakıf müessesesi olarak algılamak mümkündür. İnsanın ölümden sonra da devam eden ve Rıza-i Bâri için insanların hizmetine sunulan her türlü hayır, sadaka-i cariyeye olarak değerlendirilebilir.

İnsanlar Allah’ın rızasını kazanmak ve öldükten sonra da amel defterlerinin kapanmamasını sağlamak maksadıyla vakıflar kurmuşlardır. Vakıf kurmanın

olma hakkını kaybeder. Allah'ın verdiği imkanları, (kabiliyet, güzelliği, zeka da dahil olmak üzere) eğer başkalarıyla paylaşamıyorsak, biz o zaman insan olarak yaratılmış olmanın gereklerini yerine getirmiş olmayız. Bunun için Allah'ın biz kullarına bahsettiği bütün nimet ve imkanları başkalarıyla paylaşmayı bilmeli ve kendimiz için istediğimizi kardeşlerimiz için de isteyerek iman-ı kamile ulaşmanın yollarını aramalıyız.

IV. İSLAM TARİHİNDE KURULAN İLK VAKIF

ve en sevdiği mallarını vakfetmenin önemini kavramak, ancak İslâm'ın bu konudaki temel anlayışını bilmekle mümkündür. Çünkü İslâm'a göre, **"ka-inatta bulunan her şey fani olup, baki olan yalnız Allah'tır"**⁽¹¹⁾, **"Yeryüzünde hiçbir canlı hariç olmamak üzere hepsinin rızıkı Allah'ın üzerindedir..."**⁽¹²⁾, **"Yegâne rızık veren O'dur"**⁽¹³⁾.

Görüldüğü gibi, Bâkî olan Allah dışında her şey fanidir ve insan da dahil her yüzünde yaşayan her canlının rızıkını Allah tekeffül etmiştir. Durum böyle olunca fani bir dünyada yaşarken, her iki dünyada bizi mutlu kılacak kalıcı ameller işlemek en doğru yoldur. Bunun için de Allah'ın bahsettiği sayısız nimetleri, yine O'nun hoşnut olacağı yerlere harcamak gerekecektir. Bunun içindir ki, ecdadımız bu Âyet-i Kerimeler ve Hz. Peygamberin vakıf kurmayı teşvik eden Hadis-i Şeriflerin ışığı altında, birçok vakıflar kurmuş ve vakıf eserleri bırakmıştır.

Diğer yönden vakfın temelinde Allah sevgisi yatmaktadır. Allah'ı sevenler, yaratılanları (insan, hayvan, bitki ayırımı yapılmaksızın) da severler. Zira insanların bütünü tarafından kabul gören ve Allah'ın da hoşnutluğunu sağlayan her türlü davranışın kaynağı Allah sevgisidir. Bunun için biz vakıf için, Allah'a olan sevginin kurumlaşmış halidir diyebiliriz. Çünkü insanlar, sahibi bulundukları servetlerini vakfetmek suretiyle (hayatta iken ve ölümünden sonra) Allah'a olan sonsuz aşk ve sevgilerinden dolayı, devamlı sevap getiren bir sahaya aktarmış olmaktadır.

Devlet, ihtiyaç içinde bulunan yoksulu korumak ve gözetmek mecburiye-

tindedir. İslâm da bunu prensip edinmiştir. Hz. Ömer, dilenen bir Hristiyanı, bir Yahudi'yi görünce, **"biz güçlü kuvvetli iken bundan vergi aldık, şimdi zayıf düşmüştür, devlet onu himaye etmek mecburiyetindedir"**, demek suretiyle ölünceye kadar ona maaş bağlamıştır. Yine Hz. Ömer yeni doğan ve sütten kesilen çocuklara süt parası bağlamıştır. Bir an önce bu parayı almak için kadınlar, çocuklarını erken sütten kesince, Hz. Ömer buna engel olmak için, çocukların sağlığını düşünerek, çocuklu olan her kadına süt parası vermiştir.

Ayrıca, bizim dinimizde gönül yapmak, gönül almak da bir ibadettir. Bu nedenle tasavvuf ehli, gönül üzerinde çok durmaktadır. Mevlana bir sözünde şöyle der: **"Yüce Mevlâ sûret aleminin kâbesini tavaf etmeyi, mana âleminin kâbesi olan gönül almak için emretmiştir."** Yani Yüce Allah, insanın gönülünü yıkmayı, kâbeyi yıkmaktan daha günah saymıştır. Ecdadımız hep bu felsefeyle hareket etmiş, hep bu düşünceyle insanlara merhamet ve şefkat elini uzatmıştır. Hz. Peygamber; **"Siz yerde olanlara acıyınız ki, gökte olanlar da size acısın."** **"Merhamet etmeye merhamet olunmaz"**, **"Şüphesiz Allah, ancak merhametli olan kullarına merhamet eder"** buyurmuşlardır.

Yoksullara yardım etmek, insan olmanın ötesinde, insanlığın şartları arasında sayılması lazımdır. Eğer insan, diğer yaratıkların efendisi ve en şerefli olarak yaratılmış olmanın kendisine bağlı olduğu büyük imtiyazı ve güzelliği hak etmek istiyorsa, kendi kişiliğinin sınırları içinde yaşamamalıdır. Şayet insan kendisiyle sınırlı kalırsa, eşrefi mahlukat

Vakıf, "bir mülkün menfaatini halka tahsis edip aynını Allah Teâlâ'nın mülkü hükmünde olarak temlik ve temellükten ebediyen menetmek" demektir. Vakıftan maksat, bir malın, Yüce Allah'ın mülkü hükmünde düşünülerek, insanların istifadesine sunulmak maksadıyla ebedi olarak bir tarafa tahsis edilmesidir.

İnsanın sosyal bir varlık oluşundan ve özünde taşıdığı yardım severlik ve cömertlik duygularından kaynaklanan ulvi bir duyguyla, tarihin her döneminde başta ibadethaneler olmak üzere, insanlığın yararına olabilecek çok sayıda güzel eserler meydana getirdikleri ve buralarda verilen hizmetlere maddi finans sağladıkları bilinmektedir. İlk vakfın, hangi tarihte başladığı konusunda elimizde kesin bir veri olmamakla birlikte, çok eskiden beri bilinen İskenderiye kütüphanesi, Kudüs havuzları, Zemzem kuyusu, yollar, köprüler ve mabetlerin birer vakıf olduğu da göz ardı edilmemelidir. Ancak şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki, bugünkü anlamda hukuki bir müessese olarak vakfın ilk ortaya çıkışı İslâmiyet ile olmuştur.

İslâm'da ilk vakıf, Hz. Peygamber zamanında kurulmuştur ve Hz. Peygamber Medine'de kendisine ait bulunan hurma bahçesini ve yine aynı şekilde Fedek hurmalığını vakfetmiştir. Hz. Peygamber'in ilk vakfını, bir Yahudi alimi iken, daha sonra İslâmı seçen ve Uhud savaşında şehid düşen Muhayrik tarafından kendisine vasiyet edilen yedi bahçelerden yaptığı şeklinde başka bir rivayet varsa da, burada önemli olan, Hz. Peygamber'in bizzat vakfiyede bulunmuş olmasıdır.

İslâm tarihini tetkik ettiğimizde, Hz. Peygamber'in yanı sıra ashabından olan pek çok kimsenin de vakıf yaptığını görüyoruz. **"Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu bilir"**⁽¹⁴⁾, **"Kimdir Allah'a güzel bir borç verecek o kimse ki, Allah da o borcu kendisine kat kat ödesin. (Rızkı) Allah daraltır ve genişletir. Ancak ona döndürüleceksiniz"**⁽¹⁵⁾ mealindeki ayetler nazil olunca, Medineli Müslümanların hurma bahçesi bakımından en zenginlerinden olan Ebu Talha, Mescid-i Nebevi'nin karşısında ve içinde tatlı su bulunan Beyruhâ adlı bahçesini, Hz. Peygamber tarafından kullanılmak üzere vakfetmek istedi. Bu davranıştan son derece memnun olan Hz. Peygamber'in, benzeri çok az bulunabilecek olan bu bahçeyi, kendi akrabalarına vermesini tavsiye etmesi üzerine, Ebu Talha burayı amcazadelerine ve yakın akrabalarına hibe etti.

Diğer yönden, Hz. Peygamber Medine'ye hicret ettiğinde, orada Rûme denilen kaynaktan başka tatlı su yoktu. Hz. Peygamber'in, **"bu kuyuyu satın alıp Müslümanlara bağışlayacak olanın cennete gireceğini müjdelemesi"** üzerine, buranın Hz. Osman tarafından satın alınarak Müslümanların istifadesine sunulmasını, İslâm'da yapılan ilk vakıf olarak değerlendirenler de bulunmaktadır.

Daha Hz. Peygamber'in sağlığında, Sa'd b. Ubade (r.a) nin Mihrab denilen bahçesini, Enes, Zübeyr ve Abdullah b. Ömer (ra.)in evlerini, -ihtiyaç duyduklarında kendilerinin ve ailelerinin de yararlanma şartıyla- vakfettikleri, Hz. Ömer'in Hayberden payına düşen araziyi, **"Satılmamak, hibe edilmemek, mirasçılara intikal etmemek üzere"** fakirler, esirler, köleler, misafirler ve yolcular için hayır olarak verdiği, bilinmektedir.

V. BİR SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA MÜESSESESİ OLARAK VAKIF

Vakıf müessesesi, insanların düşünebildikleri kurumların en hayırlısıdır ve mevcut sosyal güvenlik sisteminin boşluğunu doldurabilecek en köklü ve en sağlıklı bir model olarak ortaya çıkmıştır. Bu müessese kişiyi, içinde yaşadığı toplumla birlikte ele alan, onunla

bütünleştiren, böylece toplumsal dayanışmaya ve ülke bütünlüğüne katkı sağlayan önemli bir rol oynamıştır.

Şüphesiz insanlık, bidayetten beri tarihin her döneminde, kendisini yoksulluğa iten, geleceğini tehdit eden olaylardan korunma duygusu içerisinde olmuştur. Güvenlik duygusu, insanlık tarihiyle özdeştir. Hastalık, sakatlık, yaşlılık, açlık, sefalet gibi birtakım tehlikelere karşı, insanoğlu her devirde, her dönemde kendisini güvence altına almak istemiştir.

Bir atasözümüzde veciz bir şekilde ifade edildiği gibi; **"Dağ başına kış, insan başına iş gelir"**. İşte sosyal güvenlik sisteminin özü, insanın başına gelecek risklere karşı, alınacak tedbirleri oluşturmaktır. Sosyal bir tehlikeyle karşılaşan kişiye ve onun ailesine, sosyal korunma sağlamaktır. Amaç kişiyi ekonomik güvenceye kavuşturmaktır.

İnsan, sadece bir maddi varlık olmadığı gibi, ihtiyaçları da sadece maddiyattan ibaret, yani parayla karşılanabilir değildir. İnsana yapılan, ister zorunlu, ister gönüllü her türlü destek, hak kazandığı için değil, Allah'ın yarattığı en şerefli bir varlık olduğu için yapılmalıdır. Zira o, eşref-i mahluktur. Şeyh Galib'in dediği gibi, Zübde-i âlemdir. Ona yapılacak her türlü hizmeti, bir ekonomik ilişki sonucu değil, kulluk borcunun bir gereği olarak yapmak gerekecektir. Asıl olan yaratılanı yaratandan dolayı sevmek, her türlü yardımı da karşılık görmeden ve beklemeden yapmak gerekecektir.

Hiç şüphesiz insanların üzüntü ve sevinçlerini paylaşmak, muhtaç oldukları zamanlarda onlara şefkat göstererek gerekli yardımda bulunmak, Allah'ın rı-

zasını kazanma konusunda en ideal sistemlerden biridir. Bu yeni sistem, paylaşılarak Allah rızası için yapılan ve yapılacak olan her türlü hizmeti içine alır ki, biz buna vakıf hizmetleri diyoruz.

Günümüzde karşılaşılan problemler, sosyal dayanışma ve vakıfçılığın toplum hayatındaki önemini daha da artırmıştır. Bu gerçeği gören yardımsever, gerçekçi, cesur ve inançlı bir avuç insan, vakıf çatısı altında bir araya gelerek, yoksullukla savaş, dayanışmayı teşvik, ahlâkî, millî ve dînî değerleri korumak, bilim, kültür ve eğitime hizmet etmek gibi ulvi gayeleri gerçekleştirebilmek için gece gündüz demeden çalışmayı kendilerine şiar ve ibadet edinmişlerdir. Bu gibi kişilerin ve kurulan vakıfların sayısı arttıkça, toplum muhtaç olduğu sosyal yardım ve dayanışmaya bir an önce kavuşacak, bu vesileyle hem insanlar mutlu olacak, hem de bu gibi ulvi hizmeti verenlerin amel defterlerine devamlı sevap yazılacaktır.

Bütün bunları göz önüne aldığımızda, bu hizmetler sadece insanlar bakımından değil, bitkiler ve hayvanlar bakımından da geçerlidir. Bu itibarla İslâm'ın ve geçmiş kültürümüzde önemli bir yeri olan vakıfların bir sosyal güvenlik görevi gördüğünü söylemek mümkündür. **TDV**

1. Al-i İmran, 3/92.
2. Vakıflar konusunda geniş bilgi için bkz. Bilmen, Ömer Nasuhi, **Hukukî İslâmiyye ve İstilahatı Fikhiyye Kamusu**, İstanbul, 1985, c. IV-V; Karaman, Hayreddin, **Mukayeseli İslâm Hukuku**, İstanbul, 1991, c. I, s. 216 vd.; Ateş, İbrahim, **Bir Sosyal Güvenlik Kurumu Olarak Vakıflar**, Ankara, 1994, ss. 1-106; Arsebük, Esat, **Medeni Hukuk, Başlangıç ve Şahsın Hukuku**, İstanbul, 1938, c. I, s. 298; Çetin, Osman, **"Vakıf"**, Sosyal Bilimler Ansiklopedisi, c. IV, ss. 203-204; Ertuğ, Zeynep Tarım, **"İmarat"**, DİA., c. XXII, ss. 219-220.
3. En'am, 7/160.
4. Nisâ, 4/40.
5. Bu konuda bkz. Bakara, 2/195, 236; Al-i İmran, 3/133-134, 148; Maide, 5/84-85, 93.
6. Bu konuda bkz. Bakara, 2/263-264, 266, 271.
7. Bu konuda bkz. Bakara, 2/112, 195; Al-i İmran, 3/172; Nisa, 4/128; Maide, 5/93.
8. Âl-i İmrân, 3/2.
9. Nisâ, 4/2.
10. Maide, 5/2.
11. Rahmân, 55/26-27.
12. Hûd, 11/6.
13. Zariyat, 51/58.
14. Âl-i İmrân, 3/92.
15. Bakara, 2/245.

Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş Yıldönümü

uruluşundan bugüne kadar gerek yurtiçindeki, gerekse yurtdışındaki vatandaş, soydaş ve dindaşlarımıza din hizmeti vermekte olan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kuruluşunun 80. yıldönümü düzenlenen bir panelle kutlandı. Panele Devlet Bakanı Prof.Dr. Mehmet Aydın, Diyanet İşleri Başkanı Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, bazı milletvekilleri ve kalabalık bir topluluk katıldı.

“Cumhuriyetin 80. Yılında Diyanet İşleri Başkanlığı” konulu panelin oturum başkanlığını Prof.Dr. Mualla Selçuk yaptı. Panele konuşmacı olarak Prof.Dr. Mustafa Fayda, Prof.Dr. Ali Sarıkoyuncu ve Prof.Dr. İl Han Özyay katıldı.

Saygı duruşu, İstiklal Marşı ve Kur'an-ı Kerim okunmasıyla başlayan panelin açış konuşmasını Diyanet İşleri Başkanı Prof.Dr. Ali Bardakoğlu yaptı. Devlet Bakanı Mehmet Aydın da Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kuruluşunun 80. yıldönümü münasebetiyle bir konuşma yaptı.

Prof.Dr. Ali BARDAKOĞLU
Diyanet İşleri Başkanı

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın çok köklü bir geleneğe sahip olduğunu belirterek sözlerine başlayan Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Cumhuriyet döneminde de Türk modernleşmesinin önemli bir ayağı olduğunu vurgulayarak "Diyanet İşleri Başkanlığı sadece Cumhuriyet dönemiyle anlatılabilecek kadar kısa dönemli bir gelenek değildir. Kökleri Peygamber döneminden sonrasına kadar uzanan, Osmanlı döneminde Osmanlı'nın din devlet ilişkilerindeki o kıvrak politikasıyla daha da önemli bir misyon kazanan, şeyhülislamlıkla belli bir anlam kazanan, daha sonra Cumhuriyet döneminde de Türk modernleşmesinin önemli bir din ayağı, önemli bir zemini olarak bugünkü yapısına kavuşan, devletimizin, toplumumuzun ve Türkiye'deki fikir ve din hayatının belkide merkezinde yer alan önemli bir kuruluştur." dedi.

Anayasal metinler açısından bakıldığında Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Cumhuriyet döneminde üç işlevle yükümlü tutulduğunu belirten Ali Bardakoğlu, Bunlardan ilkinin 1924-1965 dönemini kapsayan daha çok yürütme ve yönetme ağırlıklı 40 yıllık bir dönem olduğunu ifade etti. İkinci dönemin 1965-1982 yılları arasında kapsadığını belirten Ali

Bardakoğlu, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bu dönemdeki görevinin daha çok halkı din konusunda aydınlatmak olduğunu ifade etti. Üçüncü dönemin ise 1982 ve 2004 dönemi kapsadığını ve daha çok toplumsal dayanışmayı ve bütünleşmeyi sağlama işi olduğunu söyleyen Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, "Bunu hem ileriye yönelik bir projeksiyon olarak düşünebiliriz, hem de geçmişte yaşanan sıkıntılara anayasal metinlerde verilen bir cevap ve bir beklenti olarak da algılayabiliriz." dedi.

nusunu biz biliriz ve o konuda biz ilahiyat fakülterimizin de iftihar edeceğimiz bilgi birikimiyle birlikte o konuda biz söz sahibiyiz ve öz güvene sahibiz. Hatta bu öz güvenimiz sadece ulusal planda değil, uluslararası planda da bizim önemli bir iddiya sahip olduğumuz anlamını taşıyabilir, bundan da çekinmeyiz." dedi.

Kurumun bir yönüyle de bir sivil toplum örgütü olmasının üçüncü temel özellik olduğunu söyleyen Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, "Üçüncüsü de biz bir yönüyle de sivil bir toplu-

Bugün Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yapısının üç temel özellikle anlatılabileceğini ifade eden Ali Bardakoğlu, "Birincisi; kamu kuruluşuyuz, kamusal özelliğimiz vardır, devletin bir parçasıyız, devletin hem de önemli bir ayağını ve parçasını teşkil ediyoruz. Devletin bakışıyla, cumhuriyetin ilkeleriyle bütünlük içerisinde hizmet ifa ediyoruz. Bu bakımdan da kamu düzenini sağlamak, toplumsal huzur ve barışı sağlamak Diyanetin önemli bir işlevidir." dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yapısının ikinci özelliğinin bilimsel bilgiyi üretme ve kullanmada özerk ve bağımsız bir kuruluş olması olduğunu belirten Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, "İkincisi; Diyanet İşleri Başkanlığı olarak biz bilimsel bilgiyi üretme ve onu kullanma açısından tam anlamıyla özerk bağımsız bir kuruluşuz; çünkü dinin nasıl anlaşılması gerektiği, dini bilginin nasıl üretilmesi gerektiği ko-

muz. Çünkü bizim halkımız dindar olduğu için ve bizden din hizmetleri talep ettiği için varız. Bu itibarla da halkımızın hassasiyetleri, dindarlığı, dini tecrübesi bizim için fevkalade önemlidir ve bizim hizmet zemini-mizdir. Bu açıdan da anayasal metinlerle bu diyanetin bu üç özelliğini birleştirirsek, diyanetin istikrarlı bir yapıya sahip olduğunu, sahih bilgiyi esas aldığını ve barışçıl bir hizmet ürettiğini söyleyebiliriz." dedi.

İcra edilecek panelin ve benzeri aktivitelerin daha iyiye ulaşmada ışık tuttuğunu ifade eden Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, "Ancak her şeyi en mükemmel bir şekilde yapıyoruz anlamına gelmez. Zaten bu toplantıda bizim hem yaptıklarımızın, hem de yapmamız gerekenlerin bilimsel zeminde tartışılması, bize ışık tutması hem geçmişimizi aydınlatması, hem de geleceğimiz hakkında bize fikir vermesini talep içindir." dedi.

Prof.Dr. Mehmet AYDIN
Devlet Bakanı

Kurumların bir bakıma kişilere benzediğini ve organize varlıklar olduğunu ifade eden Devlet Bakanı Prof.Dr. Mehmet Aydın, kurumların kendileriyle ve çevreleriyle sürekli ilişkileri bulunduğunu ve onların da bir bakıma bir tür seleksüyona tabi olduklarını söyledi. Bu bakımdan kurumların hizmetlerini ifa edebildikleri ölçüde yaşayabileceklerini belirten Prof.Dr. Mehmet Aydın, “Eğer gördükleri hizmeti görmeye devam edebilirlerse ve bu hizmet yeterli olursa işlevsel olmaya devam ederlerse ve bunu da büyüterek, zenginleşerek yapmayı sürdürürlerse ve yine hayatın öteki dokularıyla irtibatlarını devam ettirirlerse; yaşarlar, yaşamaya devam ederler; ettiremezlerse ya yok olup giderler, yahut var ama yok kabilinden bir duruma düşerler. Bu bakımdan bu seleksiyon dediğimiz şey, aslında hayatın çok önemli bir kuralı şeklinde devam edip gidiyor.” dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı’nın bu sınavı başarıyla verdiğini ifade eden Devlet Bakanı Prof.Dr. Mehmet Aydın, “Diyanet İşleri Başkanlığımız hakikaten bu sınavı verdi. Zor şartlara rağmen bugüne kadar önemli bir hizmeti yürüttü ve büyüterek yaşamayı başardı, yaşayarak büyümeyi başardı ve bu günlere geldi. Dolayısıyla bu ilk seleksiyon dediğimiz şey

hakikaten başarılı bir şekilde noktalandı sayılabilir.” dedi.

Türkiye’de yapılacak çok iş bulunduğunu belirten Mehmet Aydın, “Hakikaten Türkiye o kadar canlı bir ülke ki, o kadar cevval bir ülke ki bazen hazırlıklarımız bu canlılığı takibe yetmiyor. O bakımdan da zaman zaman çalışma hızımızı çok fazla artırmamız gerekiyor ki boşluklarımızı doldurabilelim. Yani bu sadece Diyanet İşleri Başkanlığı kurumu için değil, Türkiye’nin hemen hemen her

Diyanet

çok ciddi bir kurumdur ve adımları çok ciddi olarak atmaktadır, atacaktır.

Onun için Diyanetin attığı hiç bir adımı dar,

ideolojik yaklaşımlara ve siyasi yaklaşımlara

kurban etme hakkına

kimse sahip olmamalıdır.

Diyanet büyük ufukludur,

kimse bunu küçük ufuklara hapsetmesin.

kurumu için söz konusudur, her kurumu için geçerli olan bir kuraldır diye düşünüyorum.” dedi.

Bir çok imkana rağmen Türkiye’de’ki pek çok şeyin başarılammış olmasının hassas insanları üzdüğüne, ülkedeki gelişmelerin de mutlu ettiğine işaret eden Devlet Bakanı Prof.Dr. Mehmet Aydın, “Türkiye’de yaşamak insana heyecan veriyor, pek çok imkanınız var, pek çok şeyi başarabilecek durumdasınız ama başaramamışsınız, ama başarmanın karşısında hala çok ciddi sorunlar görüyorsunuz. Bu bakımdan eğer hassas bir yapıya sahipseniz, madem bu görevdeyim, bu bir millet emanetidir, Tanrı emanetidir diye düşünürseniz, tabii çok da her gece huzurlu uyuma imkanı olmayabili-

yor. Ama her şeye rağmen yine de Türkiye’de yine bir heyecanlı tarafı belki Türkiye’deki oluşumu, Türkiye’deki gelişimi, Türkiye’deki ilerlemeyi görmeyi de tabii Cenab-ı Hak bize nasip ettiği için hakikaten insan mutlu oluyor, şükrediyor.” dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı’nın farklı özellikleri olan bir devlet kurumu olduğunu ve yerine getirilen görevin hassasiyet istediğini belirten Mehmet Aydın, “Her kurumun işi zordur ama bizim işimiz biraz daha zor. Çünkü yaptığımız görev oldukça hassasiyet isteyen bir görevdir. Konuları hassastır, konuların gitmesi gereken yerler açısından hassasiyet vardır ve aynı zamanda bu görevde bulunan arkadaşlarımızın durumu farklılık arz ediyor.” dedi.

Bu hassasiyetler dolayısıyla Diyanetin zor bir görev üstlendiğini ifade eden Prof.Dr. Mehmet Aydın, bunlardan birinin toplumun kendi üretiminden kaynaklanan çeşitlilik olduğunu vurguladı.

Bu çeşitlilik dolayısıyla iletişim problemlerinin ortaya çıktığını belirten Devlet Bakanı Prof.Dr. Mehmet Aydın, “Arkadaşlarımızın bir konuyu anlatırken kullandığı dili anlamadık-

larını söyleyenler var. Niye çünkü modern kavramları vs. kullanıyorlar, onun için biraz anlaşılması zor oluyor. Nihayet bir dil kullanıyoruz, o dil ayet mealinde de kullanılıyor, hadis mealinde de kullanılıyor ama yine de bizim alışageldiğimiz bir dini konuşma üslubu var, bu üslubu bugün epeyce yadırgayan insanlar var. Bu tabii işin belki girişi, içeriye girdiğimiz zaman o kadar farklı kaynaklardan beslenen, o kadar çok zihin var ki Türkiye’de ve siz bunların hepsine bir orta yolu bulup hizmet ulaştırmak zorundasınız ve bunu götürürken de son derece dikkatli olmak zorundasınız. Bazen bir tek cümle söylüyorsunuz, onun yansıması elli çeşit oluyor, belki de o elli çeşitten hiç biri sizin söylediğiniz değil.” dedi.

Türkiye’nin birden bire dünyaya açılması ve küresel sürecin önemli bir kısmı haline gelmesi sebebiyle Diyanet İşleri Başkanlığı’na da önemli görevler düştüğünü belirten Devlet Bakanı Prof.Dr. Mehmet Aydın, Bakanlık ve Diyanet İşleri Başkanlığı olarak yoğun bir faaliyet içinde olduklarını belirterek, Türkiye’nin tarihini, kültürünü, kimliğini, inancını batıda olup bitenle mukayese ederek dünyaya anlatmaya çalıştıklarını söyledi.

Son dönemde dünyanın bir çok ülkesinde Türkiye’ye karşı bir ilginin olduğunu, bu meyanda Diyanetin ne olduğunu, ne iş yaptığının da merak edildiğini ifade eden Mehmet Aydın, bunun da bir kaç sebebinin bulunduğunu söyledi.

Bunların başında Türkiye’nin öneminin dünyada daha iyi anlaşılmasına başlamasının geldiğini belirten Devlet Bakanı Prof.Dr. Mehmet Aydın, “Hakikaten millet olarak, Türkiye olarak zaten önemimiz git-tikçe daha iyi anlaşıldı ve daha iyi anlaşılacak. Anlaşıncı biz de anlıyoruz önemimizin ne kadar büyük olduğunu, ne kadar önemli olduğumuzu. Şu anda harıl harıl üç günde bir, dört günde bir yazı çıkıyor batı-

da. Nasıl oldu da Türkiye’de demokrasi başarılı oldu, her şeye rağmen, müdahalelere vs. rağmen? Hala önemli ölçüde sorunlarımızın olmasına rağmen Türkiye demokrasiyi başardı.” dedi

İslamın, özellikle de Türkiye’nin bugünün dünyasına bulunacağı katkılarının iyi anlatılması gerektiği hususu üzerinde duran Devlet Bakanı Prof.Dr. Mehmet Aydın, “İslamın bugünün dünyasına söyleyeceği şeyler nelerdir? Bugünün dünyası demek, bugünün demokrasisine, bugünün insan haklarına, bugünün kadın haklarına, bugünün ilerlemesine, telakkisine, bilimine, üniversitesine söyleyecek bir sözünüz varmı yok mu? Var; o zaman buyurun bütün meydanlar açık. Peki Türkiye’nin var mı, Türkiye’nin Müslümanlık anlayışının bize söyleyecekleri var mı? Osmanlıyı yeniden keşfediyoruz. Bir bakıyoruz ki Osmanlıda çok geniş bir sivil alan var. Hani sivil alan kavramı çıkıyor da ondan sonra keşfediyoruz tabii. Çok geniş bir sivil alan var. Devlet öyle her şeye müdahale etmiyor. Devlet vatandaşın inancına, o inancın icrasına vs. müdahale etmiyor. Devlete gaile olmadığı sürece aslında geniş bir hürriyet alanı var, geniş bir hürriyet mekanı var ve bu bizim demokrasimize önemli ölçüde etki yapıyor. Belki farkında değiliz. Köklerde bu sivilite var. Osmanlı hayatının din devlet ilişkisinin çok geniş bir alanı özgürlük içinde bırakmasıdır ki Diyanet İşleri Başkanlığı modern bir versiyonla hayata girdiği zaman ne devlet yadırgıyor, ne millet yadırgıyor. Çünkü kökleri var.” dedi.

Türklerin Avrupalı olduğunu, Müslüman olduğunu, Orta Doğu ile çok yakın ilişkileri bulunduğunu belirten Mehmet Aydın bunun tarihi süreci hakkında bilgi vererek, günümüzde Almanya’da Hollanda’da, Avusturya’ya’da Kanada’ya kadar her yerde Türklerin bulunduğunu söyleyerek Türklerin Avrupalı olduğunu ifade etti.

Türkiye’nin geniş bir coğrafyada bulunan insanına hizmet götürme zorunda olduğunu belirten Devlet Bakanı Prof.Dr. Mehmet Aydın, bunu yaparken de yükün önemli bir kısmının Diyanet İşleri Başkanlığı’na düştüğünü söyledi.

Yurt dışında en çok talep edilen kurumların başında Diyanet İşleri Başkanlığı’nın geldiğini belirten Mehmet Aydın, bu ilginin sadece batı ülkelerinden olmadığını bir çok İslam ülkesinden de müşterek çalışmalar yapmak amacıyla değişik taleplerin geldiğini belirtti.

Diyanet İşleri Başkanlığı’nın ciddi bir kurum olduğunu ve adımlarını dikkatli attığını belirten Mehmet Aydın “Diyanet çok ciddi bir kurumdur ve adımları çok ciddi olarak atmaktadır, atacaktır. Onun için Diyanetin attığı hiç bir adımı dar, ideolojik yaklaşımlara ve siyasi yaklaşımlara kurban etme hakkına kimse sahip olmamalıdır. Diyanet büyük ufukludur, kimse bunu küçük ufuklara hapsedmesin.” dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı’nın derli toplu, çağdaş bir teşkilat yasasının olması gerektiğini belirten Mehmet Aydın, teşkilat yasasının derli toplu ve yasal temelini çağdaş olması gerektiğini vurgulayarak Diyanet İşleri Başkanlığı’nın da demokratik bir kurum olması gerektiğini söyledi.

Türkiye olarak var olan potansiyeli kullanmada yeteri kadar başarılı olunamadığını belirten Prof.Dr.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

Mehmet Aydın ilahiyat fakülteleri ile Diyanet İşleri Başkanlığı'nın birbirleriyle yeterli koordine içinde çalışmadığından yakınlardan "Biz bütün ilahiyat fakültelerimizin kurumu olmak istiyoruz. Bunun için bizden herhangi bir teklif de beklememeliler. Demeliler ki bakın, bizim aklımıza hizmetimizle ilgili, hizmetle ilgili şöyle bir konu geldi. Din hizmeti yapan arkadaşların tamamına yakını ilahiyat mezunudur. Yani o halde iki kurum aynıdır. Onun için rasyonel olmamız lazım, orada üretileni rasyonel bir biçimde, gerçekçi araçlarla, vasıtalarla nasıl aktaracaksak öyle aktaracağız. Yani ilayatlara öğretmek, ilahiyatlardan öğrenmek istiyoruz... Eğer biz bu imkanımızı, biz bu kabiliyetimizi, biz bu birikimimizi kullanırsak zannediyorum o zaman ne kadar zengin olduğumuzun da farkına varırsınız." dedi.

Avrupa Birliği'ne girme aşamasında olan ülkemizde Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kendi hizmet içi eğitimine ağırlık vermesi gerektiğini vurgulayan Prof.Dr. Mehmet Aydın, "Madem dünyaya açıldınız, biz hiç değilse biri içeriye yönelik iç hizmet ağırlıklı, biri yurt dışına yönelik iki çok çağdaş kurumumuzun olmasını istiyoruz. Bunların zaten temelleri var, eğitim-öğretim yapan kurumlarımız var. Bunlardan ikisini ön plana çekip yeniden yapılandırıp yurt dışına ve yurt içine daha günü gününe hemen hemen her şeyi takip ederek bu hizmeti götürmek zorundayız." dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı ile ilahiyat fakültelerinin bu dönemde çok çalışması gerektiğine vurgu yapan Mehmet Aydın "Avrupa Birliğine girsek de girmesek de iş alanımız haddinden fazla geniş, çeşitli, derin, geniş, uzun, ve ince. Ama girersek apayrı durumlarla karşılaşacağız. Yani girmemiz, tabii tarih almamızdan farklı bir şeydir. Müzakere tarihi ayrıdır ama Diyanetle ilahiyat fakültelerimiz önümüzdeki beş altı seneyi geceyi gündüze katarak çalışmak suretiyle geçirmek zorundadır. Vicdanımız bunu emrediyor, tarihimiz bunu emrediyor, kültürümüz bunu emrediyor, milletimiz bunu emrediyor, Allah bunu emrediyor." dedi.

TDV

Diyanet İşleri Başkanlığı, "İslâm Dinî'nin inançları, ibadet ve ahlâk esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek" amacıyla 3 Mart 1924 tarihinde 429 sayılı kanunla Başbakanlığa bağlı bir teşkilat olarak kurulmuştur.

Diyanet İşleri Başkanlığı bütün il ve ilçelerde müftülük olarak ve yurt dışında soydaşlarımız ve vatandaşlarımızın bulunduğu ülkelerde -Amerika'dan Avustralya'ya kadar- din hizmetleri müşavirliği ve ataşeliği olarak teşkilatlanmış bulunmaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığı bugün, Devletin sağladığı kadro ve bütçe imkânlarıyla ve resmî din görevlileri eliyle en ücra köye kadar bütün vatandaşlarımıza yaygın bir din hizmeti götürmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı, Anayasa'da belirtilen ilkeler doğrultusunda, milletçe dayanışmayı ve bütünleşmeyi amaç edinerek ve her türlü siyasî görüş ve düşüncenin üstünde kalarak, dinimizin birlik, beraberlik, fedakârlık, yardımlaşma gibi yüce prensiplerini halkımıza benimsetmek; İslâmın güzel ahlâk sistemi içinde vatandaşlarımızın mutlu olmalarını, dinî ve millî sorumluluk duygusu içinde çalışmalarını, insanî ve manevî değerlere ve millî ülküleri bağlılıklarını sağlamak için vatandaşlarımıza etkin ve yaygın bir hizmet sunmakta ve bunda başarılı da olmaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığı kurulduğu tarihten buyana, yüce milletimize hizmet etmiş, devamlı birlik ve beraberliğimizin sağlanmasında önemli görevler üstlenmiş, her türlü hizbin, görüşün, tarikatin, mezhebin ve politikanın üstünde kalmış ve tarafsızlığını korumuştur.

Sivil Toplum Kavramı ve Türkiye Diyanet Vakfı

Hüseyin ARSLAN

Vakıfların Türk toplum hayatında çok önemli bir yeri bulunmaktadır. Başlangıçta kişisel ve toplumsal ihtiyaçların karşılanması için ihdas edilen vakıflar, toplumsal yapıda meydana gelen ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelere paralel olarak yenilenerek birer sosyal hizmet kurumları halini almışlardır.

Bu sosyal hizmet kurumlarından birisi de hiç kuşkusuz ki Türkiye Diyanet Vakfı'dır. Türkiye Diyanet Vakfı, İslam dininin toplumumuza gerçek hüviyeti ile tanıtılmasında, toplumumuzun din konusunda aydınlatılmasında Diyanet İşleri Başkanlığı'na yardımcı ve destek olmak, gereken yerlerde cami yapıp donatmak, fakir hastalar için tedavi kurumları açıp işletmek, zekat, fitre gibi Müslüman vatandaşlarımız tarafından yapılacak yardımları şartlarına uygun olarak toplumdaki ihtiyaç sahiplerine ulaştırarak sosyal yardım ve hizmeti geliştirmek amacıyla kurulmuştur.

Toplumsal tabanda faaliyet gösteren, toplumun belli konularda aydınlatılması ve örgütlendirilmesi konularında hizmet veren kurum ve kuruluşlar, artık sivil toplum kurum ve kuruluşları olarak kabul görmektedir. Yaptığı faaliyetler ve yürüttüğü hizmetler göz önüne alındığında Türkiye Diyanet Vakfı da bu çerçevede değerlendirilmektedir.

Özellikle son yıllarda yaygınlaşan ve her gün defalarca duymaya başladığımız sivil toplum kavramı batı kaynaklı bir kavramdır. İçinden çıktığı batı toplumu ve düşüncesinde tarihi gelişimi içerisinde zamanla farklı anlamlar yüklenmiştir. Sivil toplum kavramının temelinde yatan düşünce; batı toplumlarının zamanla geliştirdikleri kendilerine has bir takım beşeri değerleri ifade etmekle beraber, Orta Çağ'dan başlayarak çeşitli anlamlar kazanması ve her düşünürün anlayışına göre toplumu ayakta tutan belirli kurum ve ilkeleri ifade eden bu anlamların, günümüzde artık demokratik yapı temelinde bir noktaya ulaşmış olmasıdır.

Sivil toplum kavramı, diğer bir çok kavram, akım ya da yenilik gibi Türki-

ye'ye batıdan girmiştir. Fakat batıda olduğu şekliyle Türkiye'de uygulanması ve yaygınlaşması zaman almıştır. Batıda tabandan (halk tabakasından) doğup güçlenerek tavana (yönetici sınıfa) etki etmeye başlamasına rağmen Türkiye'de yanlışlığı yaratan ve yanlış anlaşılan kavramlardan biri olma damgasını yemekten kurtulamamıştır. Sivil toplum kavramının karşısı olarak hep askeri toplum düşüncesi zihinlerde yer etmiştir.

Batı toplumlarında yer ediniş gelişme evresine giren ve bir çok konuda toplumsal denge görevi görmeye başlayan bu kavramın Osmanlı'da da varlığından söz etmek hayli güçtür. Bunun sebebi olarak Osmanlı İmparatorluğu'nun patrimonial bir yapıya sahip olması gösterilmektedir. Merkezi yönetimin (saray yönetimi) güçlü yapısının çevreye (teb'a) boyun eğdirmesi ve itaate zorlaması sivil toplum kavramının Osmanlı'da gelişmesini engellemiş ve güdük kalmasına sebep olmuştur.

Batılılaşma hareketlerinin başlamasıyla kendisini hissettirmeye başlayan kavram, Cumhuriyet Türkiye'sinde gelişme sürecine girmiştir. Ancak bu gelişme batıda olduğu gibi tabandan tavana doğru olmamıştır. Gelişme, devletin bu alanda hissettiği boşluğu doldurmak için uyguladığı bir anlayışla olmuştur. Yani tavandan tabana doğru. Bu yüzden başlarda yaptırım alanı sınırlandırıldığı için Türkiye'de de sivil toplum izin verildiği ölçüde anlam kazanmıştır.

Türkiye'de sivil toplum kavramının yaygınlaşmaya başlaması ve sivil toplum kuruluş ve örgütlerinin yapılanma çalışmalarındaki artış, kişi hak ve özgürlükleri ile düşünce özgürlüğü alanında yapılan yeni uygulamalara paralel olarak gelişme evresine girmiştir.

Özellikle 80'li yıllardan sonra "bireyin devlet için değil, devletin birey için var olduğu" tezinin sıkça kullanılmaya başlanması, toplumsal bilincin uyanmasına gözle görülür katkılar yapmaya başlamıştır. Her ne sebeple olursa olsun, toplum katmanındaki bireylerdeki bilinçlenme, teknolojik

gelişmelerin ışığı altında yetişme ve iletişim araçlarındaki hızlı ve sağlıklı haberleşme imkanları vasıtasıyla "aidiyet duygusunun" önüne geçilemeyen gücü, insanları kaynaşmaya ve dayanışmaya itmektedir. Bu da doğal olarak sivil toplum örgüt ve kuruluşlarına olan ilgiyi arttırmıştır.

Bu değerlendirme çerçevesinden bakıldığında Türkiye Diyanet Vakfı bir sivil toplum kuruluşudur. Toplumumuzun talep ve beklentileri doğrultusunda hizmet vermekte ve hizmetleri de toplum katında kabul görmektedir. Kuruluş amacına uygun olarak eğitimden sağlığa, yayınları ve yayınevleriyle, iştirakleri ve araştırma merkezleriyle Türkiye'nin toplumsal ve kültürel hayatına katkılarını devam ettirmektedir.

Dini hizmetlerle eğitim, sağlık ve kültürel faaliyetler her toplumun önem verdiği ve toplumların en çok boşluğunu hissettikleri alanlardır. Bu meyanda Türkiye Diyanet Vakfı'nın kültür hayatımıza kazandırdığı tamamen telif İslâm Ansiklopedisi toplumumuzun aydınlanmasına yaptığı katkıyla başlı başına bir kaynaktır. Başta Vatikan, Hamburg Üniversitesi ve Kudüs Üniversitesi olmak üzere dünyanın her köşesinden gelen talepler İslâm Ansiklopedisi'nin bir iftihar kaynağı olduğunun en büyük göstergesidir.

Bu bilinçle yüklendiği misyon doğrultusunda faaliyetlerine devam eden Türkiye Diyanet Vakfı'na halkımızın dün olduğu gibi yarınlarda da teveccüh göstermesi, modern dünyada yerini almaya çalışan ülkemize, toplumumuza daha iyi hizmet verilmesi ve kültürel hayatımıza yeni yeni eserler kazandırılması anlamına gelmektedir. **TDV**

21. Yüzyılda Türkiye’de Kadın Nerede Olmalı ?

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları, 08 Mart Dünya Kadınlar Günü münasebetiyle; **“21. Yüzyıl Türkiye’sinde Kadın Nerede Olmalı?”** konulu bir konferans düzenledi.

Konferansa konuşmacı olarak katılan Prof.Dr. Yakın Ertürk tebliğinde; 21. yüzyılda Türk kadınının içinde bulunduğu konumu değerlendirerek, kadının yaşamı üzerinde karar verme ve denetim kurma özgürlüğüne kavuşması ve toplum içerisinde hak ettiği yere gelebilmesi için; bireylerin, sivil toplum örgütlerinin ve devletin üzerine düşen görevleri anlattı.

Vatandaşların yoğun ilgi gösterdiği konferansa Başbakanımızın eşi Emine Erdoğan, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Doç.Dr. Mehmet Görmez, Diyanet İşleri eski Başkanı Dr. Lütfi Doğan da iştirak etti.

Büyük bir ilgiyle izlenen konferansın sonunda Türk sanat ve tasavvuf musikisinin seçkin örneklerinin yer aldığı bir konser verildi.

Saygı duruşu ve İstiklal Marşı’nın okunmasıyla başlayan konferansın açış konuşmasını Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu yaptı.

Ayşe Sucu
Kadın Kolları Başkanı

Tüm kadınların Dünya Kadınlar Günü'nü kutlayarak konuşmasına başlayan Ayşe Sucu kadın sorunları üzerinde dururken, geçmişin değerler dünyası ve bakış açılarını irdelemenin kaçınılmaz olduğunu belirterek, ataerkil düzenlerin kadınlara karşı oluşturdukları baskıcı sistemlerle onları yok oluşa terk ettiklerini belirtti.

Toplumların büyük değişim yaşadıkları dönemlerde etkin rolü olan ve dönüşümlere öncülük yapan kadınların üst makamlarda yer alma fırsatını kolay kolay bulamadıklarını dile getiren Ayşe Sucu medeniyetlerin oluşmasında önemli rol oynayan kadınların tarih içinde kaybolup gittiğini dile getirerek, "Diğer taraftan kültür ve medeniyetlerin oluşumunda en az erkekler kadar etkin rol olan kadınlar, ne yazık ki tarihin içinde kaybolup gitmişlerdir. Antik Yunan düşüncesinin önemli şahsiyetlerinden atinalı Tukidides'in "En iyi kadın kendisinden söz edilmeyendir." sözü, bu durumu betimleyen en güzel sözlerden biridir." dedi.

Modern kadın hareketlerinin oraya çıktığı 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başlarında kadınların yegane amacının kamusal alana çıkma arzusu olduğunu belirten Ayşe Sucu

"Bu dönemde erkeklerin sahip oldukları eğitim, üniversite ve meslek sahibi olma haklarını elde etmeye çalışmışlardır. "İyi anne" ve "iyi eş" rollerinin sorgulanmaya başlaması, feminist hareketlerin sahneye çıkmasını sağlamıştır. Ne var ki başarılı kadın imajı çoğu zaman "vitrin" olmanın ötesine geçememiştir. Kadının toplumsallaşması sadece evinin dışında vakit geçirmesi olarak algılanmış ve niteliksiz olarak kadınların çalışma hayatına atılması, erkekler tarafından belirlenen rollerin pekişmesine sebep olmuştur." dedi.

21. yüzyılın kadınların toplumda hak ettiği yeri bulması noktasında önemli bir süreç olacağını belirten Ayşe Sucu, "Esasında 21. yüzyılda kadınların toplumda yeri ne olacaktır, sorusunun cevabını kadınlar verecektir. Çünkü bu yüzyıl, yeni teknolojiler sayesinde beden gücünü asgariye indirip bilgiye dayalı üretimi ön plana çıkaracaktır. Fiziki gücün yerini beyin gücü alacaktır. İşte o zaman 15. yüzyıl Osmanlısından Amasyalı Mihri Hatunun "Becerekli bir kadın, beceriksiz bin erkekten iyidir. Zihni açık bir kadın, anlayışsız bin erkekten iyidir." sözü, yeniden hayat bulacaktır. Çünkü kadınlar kendilerine 20. yüzyılda biçilen elbi-

seyi artık ne desen, ne kumaş, ne de model açısından beğenmemektedir." dedi.

Kadınların bu mücadelesinin, yine kadınlarca sabote edilmemesinin en büyük temennileri olduğunu ifade eden Ayşe Sucu, "Bizim temennimiz, kadınlar için eşitlik mücadelesi ve erkeklerle aradaki mesafenin kapanması sırasında, kadınların kadınları ezdiği bir mücadele olmamalıdır. Son zamanlarda sıkça karşılaştığımız kadın çalışmalarını kadınların engellediği yolunda 'kadın kadının kurdudur' veya 'kadına engel yine kadındır' gibi yaklaşım ve tutumların çağdaş mücadele yöntemine uygun olmadığı kısır ve geri kalmış kompleksler içerdiği artık bilinmelidir." dedi.

Bölgesinde ve dünyada önemli bir yere sahip olan Türkiye'nin diğer ülkeler için bir model oluşturması açısından son derece önemli olduğunu belirten Sucu, "Üzerinde yaşadığımız Anadolu toprakları, bu açıdan tarih sahnesinde belki de en istisnai kadınların olduğu yer olmuştur. Çeşitli din ve medeniyetlerin geçiş noktası olan bu coğrafyada, 21. yüzyılda değişimi sağlayacak imkanları oluşturmak burada yaşayan kadınların asıl görevlerinden biridir." dedi.

Türkiye'nin kadın-erkek eşitliği konusunda önemli adımların atıldığı bir ülke olduğunu ifade ederek sözlerine başlayan Prof.Dr. Yakın Ertürk, bunun temelinin de Cumhuriyetle atıldığını söyledi.

Cumhuriyetin kuruluş yıllarında, kadınların potansiyellerini geliştirmelelerinin ve toplumsal yaşamın her alanına katılmalarının sağlanması Türkiye'nin gelişme süreç ve hedeflerinin kaçınılmaz bir boyutu olarak görüldüğünü söyleyen Prof.Dr. Yakın Ertürk, bu yönde gerekli yasal ve kurumsal düzenlemelere gidildiğini belirterek, "Bunlar içinde en önemli olanları: 1924 öğrenim birliği yasası; 1926 Türk Medeni Kanunu; 1934 kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesidir." dedi.

Yapılan bu düzenlemelerle Türkiye'nin kadın hakları konusunda epey yol katettiğini belirten Ertürk, "Bu gelişmelerle Türkiye kadın hakları açısından dönemin ileri ülkeleri arasında yer almıştır. Hatta, o dönemlerde Türkiye'nin kadın hakları konusundaki girişimleri bir başarı örneği olarak, gerek doğu gerekse batı toplulukları tarafından takdir toplamıştır." dedi.

Daha sonraki yıllarda kadın hakları konusunda gelişme bir yana, zaman zaman sapmaların olduğunu ifade eden Prof.Dr. Yakın Ertürk, "Cumhuriyetin kuruluşunu takip eden yıllarda siyasi irade bu aydın zihniyetin meyvelerini yemekle yetinmiş hatta zaman zaman bundan sapmalar olmuştur. Böylece, Cumhuriyetin temellerindeki anlayış süreklilik kazanamamış ve kazanımlar geniş kitlelere yayılamamıştır." dedi.

Sivil toplumun gelişmesiyle güç kazanan kadın hareketinin çalışmalarıyla yeni kazanımlar elde edildiğine işaret eden Yakın Ertürk, "Hükümetlerin icraatlarında gözlemlenen bu zaaf, sivil toplumun gelişmeye başlamasıyla aşımaya başlanmıştır.

Özellikle 1980'li yıllardan bu yana, artık bir devlet politikası olarak değil, gitikçe güç kazanan ve toplumun çeşitli kesimlerini etki alanına alarak gelişen bir kadın hareketi ile o aydın zihniyet tekrar yakalandı diyebiliriz." dedi.

Bu hareketin çalışmaları sayesinde son yıllarda cinsiyet ayrımcılığı yaratan pek çok yasa değiştirildiği ya da yeni yasaların hayata geçtiğini belirten Prof.Dr. Yakın Ertürk, "Çoğu üniversitelerimizde kadın çalışmaları program ve merkezleri açıldı; kadınlar örgütlendi, bu örgütler nitelik ve nicelik açısından farklılaştı ve olgunlaştı. Küresel bir boyuttan bakınca, bunlar hiç de küçümsenmeyecek gelişmelerdir." dedi.

Bu uğraşlara rağmen değiştirilemeyen bazı konuların olduğunu, bunları tesbit edebilmek için öncelikle kadının hangi konumda bulunması gerektiğinin bilinmesinin lüzumuna işaret eden Prof.Dr. Yakın Ertürk, "Peki, neler değişmedi ve 21. yüzyıl Türkiye'sinde kadınlar dünya standartları itibarıyla neredeler? Bu soruya yanıt verebilmek için kadının nerede olması gerektiğini ortaya koyarak bir durum değerlendirmesi yapmak gerekmektedir. Bu bağlamda diyebilirizki; bugün kadın beden ve can güvenliğine, toplumsal yaşama eşit katılım olanaklarına ve kendi bedeni ve yaşamı konusunda özgür karar verme hakkına sahip olmalıdır. Hepinizin malumu, bu ölçütler açısından bakıldığında Türkiye'de durum hiç de iç açıcı değil." dedi.

Mevcut durumda Türkiye'de kadının beden ve can güvenliğinin olmadığını söyleyen Prof.Dr. Yakın Ertürk, toplumumuzda kadınların evlerinde, sokakta ve çeşitli kurumlarda şiddete maruz kaldığını iddia etti.

Bu konuyu günlük hayattan verdiği çeşitli örneklerle açıklayan Yakın Ertürk, "Aile Araştırma Kurumuna göre kadına yönelik şiddetin en yaygın biçimi aile içinde yaşanmaktadır. Bilgi Üniversitesi'nin 25 ilde ve 6440

kadın örneklem üzerinde yaptığı araştırmasına göre, kadınların %31.5'i kocalarından, %21.5'i evlenmeden önce babalarından dayak yediklerini bildirmişlerdir. 8 Mart tarihli gazete haberlerine göre, Türkiye'de kadınların %79'u fiziksel, %52'si sözel, %29'u duygusal şiddete maruz kalıyor ve dayak konusunda Bangladeş, Etiyopya, Hindistan ve Mısır'ın önünde bulunmaktayız. Şiddetin yanı sıra, ülkemizde her yıl 2500 kadın anne olmak isterken yaşamını yitiriyor." dedi.

Yaşama eşit katılım konusunda da kadınların istenilen düzeyde olmadığını belirten Prof.Dr. Yakın Ertürk, "Toplumsal yaşama eşit katılım olanağı açısından, yani okur-yazarlık; formal işgücüne katılım ve siyasete katılım gibi temel kalkınma göstergeleri açısından bakıldığında da Türkiye hala geri kalmış ülkeler kategorisinde bulunmaktadır. Okur yazar olmayan kadınların oranı %23; işgücü katılımı %25 civarında (2000); ve parlamentoda kadınların oranı sadece %4.0'tür." dedi.

Bir diğer ulaşılamayan hedefin de özgürlük konusu olduğuna işaret eden Ertürk, "Üçüncü hedef olan özgürlük, toplumumuzda kadın bir birey sayılmadığı için belki de erişilmesi en güç ve problemlili olan hedeftir. Kadının birey sayılmamasının en açık ifadesi mevcut ceza yasamızda bulunmaktadır. Yürürlükteki kanuna

göre tecavüz suçu, bir insan olarak kadına ve onun bedensel bütünlüğüne karşı işlenen bir suç olarak değil, “edep törelerine karşı suçlar” olarak tanımlanmaktadır.” dedi.

Kadın hareketinin taşraya ulaşamamasının ve bölünmüşlüğüne istenen neticeye ulaşmayı güçleştirdiğini belirten Prof.Dr. Yakın Ertürk, “Kadının bağımsız iradesini yansıtan kadın hareketi, her ne kadar Türkiye’nin en dinamik oluşumunu meydana getiriyor olsa da, hala büyük ölçüde kent odaklı ve kendi içinde bölünmüş olup güçlü dayanışma mekanizmalarını yeterince geliştirememektedir.” dedi.

Kadın konusundaki gelişmelerin Türkiye’deki ve Dünyadaki gelişmelerle paralel gittiğine değinen Yakın Ertürk, “Kadın-erkek eşitliği konusundaki gelişmeler Türkiye’nin toplumsal dönüşüm dinamiklerinden bağımsız düşünülemez. Ancak, küreselleşen bir dünyada ve Avrupa Birliği’ne girmeyi hedefleyen bir toplumda uluslararası düzeydeki gündem ve gelişmeleri göz ardı edemeyiz.” dedi.

Dünya topluluğunun, özellikle insan hakları bağlamında, ortak hedef ve politika belirlemesinde Birleşmiş Milletlerin hala merkezi bir role sahip olduğunu ifade eden Prof.Dr. Yakın Ertürk, 21. yüzyılı yakalayabilme konusunda Birleşmiş Milletlerin ortaya koyduğu çerçevenin baz alınabileceğini söyledi.

Birleşmiş Milletlerin bu konudaki çalışmalarına değinen Prof.Dr. Yakın Ertürk, “İlki 1975’de Meksiko’da ya-

pılan dört dünya kadın konferansı ile BM kadın-erkek eşitliğini bütün üye devletlerin gündemine yerleştirdi. BM’lerin kuruluş yıllarından 1960’lı yıllara kadar kadın hakları yasal haklar çerçevesinde anlaşıyordu, bunu takip eden 20 yıl içinde gündem kadının kalkınma sürecine katılımına kaydı ve 1980’lerden itibaren de kadının hareketinin yoğun çalışmaları ile kadının insan hakları evrensel hakların bir parçası olarak kabul edildi.” dedi.

Kadına yönelik şiddet konusunda Birleşmiş Milletlerin önemli çalışmalar yaptığını belirten Yakın Ertürk, “1993 yılında Viyana’da düzenlenen BM İkinci Dünya İnsan Hakları Konferansında, kadına yönelik şiddet ilk kez resmi bir belgede insan hakkı ihlali olarak tanımlanmıştır. Bunu takiben BM Genel Kurulu aynı yıl Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Bildirgesi’ni kabul etti. Bir sonraki yıl, BM İnsan Hakları Komisyonu Kadına Yönelik Şiddet Özel Raportörü görevini oluşturdu. Bildirge, kadına yönelik şiddeti kadın erkek ilişkilerindeki tarihsel eşitsizlik olarak tanımlamakta ve bunun ortadan kaldırılmasını devletin yükümlülüğünde olan bir toplumsal dönüşüm sorunu olarak görmektedir. Kadına Yönelik Özel Raportör ise şiddet olaylarını inceleme, hükümetlerden hesap sorma ve tavsiyelerde bulunma yetkisine sahiptir.” dedi.

Birleşmiş Milletlerin Pekin’de düzenlediği konferansta kabul edilen bildirgenin kadın konusundaki çalış-

malar için önemli bir çerçeve olduğunu ifade eden Prof.Dr. Yakın Ertürk, “Nihayet, 1995 yılında düzenlenen Pekin Dördüncü Dünya Kadın Konferansı’nda kabul edilen Pekin Eylem Platformu CEDAW ve Bildirge’nin ilkelerini içine alan çok kapsamlı bir haklar ve eylemler bütünü olarak hükümet, sivil toplum ve uluslararası kuruluşlarının çalışmalarına çerçeve oluşturur.” dedi.

Kadınların haklarını elde etmede hangi yolları takip etmesi gerektiği hususuna da değinen Prof.Dr. Yakın Ertürk, “21. yüzyıl Türkiye’sinde kadının can güvenliğine, eşit katılım olanaklarına ve özgür iradesini kullanma hakkına kavuşması için her şeyden önce kadınların bu konuya sahip çıkarak birlikte çalışma yollarını yaratma zorundalar. Bunun yanı sıra, bu hedeflerin gerçekleşmesinde gerekli toplumsal dönüşümün sağlanması için Türkiye’de topyekün bir “seferberlik” gerekmektedir. Öncelikli olarak, hükümetin devletin her aygıtını işe koşarak ve sivil toplum ile iş birliğine giderek; devletin uluslararası taahhütlerini hayata geçirecek önlemleri derhal alması; topluluk ve aileler düzeyinde zihinleri eşitlik, hak ve özgürlükler doğrultusunda dönüştürecek ve erkeklik anlayışını güç ve şiddetten arındıracak bir kültür diyalogunu başlatması ve kadının güçlenmesini ve bağımsızlığını destekleyici kurum ve programlara öncelik vermesi ve bunu ulusal bütçeden kaynak tahsis ederek desteklemesi gerekmektedir.” dedi.

İMAM-I MALİK

Maliki mezhebinin imamı, büyük müctehid ve muhaddis*

712'de dünyaya geldi. Soy bakımından Araplar'ın iki ana kolundan biri olan Kahtaniler'e (diğeri Adnaniler) mensup olduğundan bu kabilenin bazı alt kollarına nisbetle Asbahi, Yamuri, Himyeri ve menşelerinin Yemen olmasından dolayı Yemeni nisbeleriyle anılmıştır. Dedesi Malik veya onun babası Ebu Amir Yemen'den gelerek Medine'ye yerleşmiş, burada Benî Teym b. Mürre kabilesinin halifi olmuştur. Ebu Amir'in Bedir dışında bütün gazvelere katılan bir sahabe olduğu rivayeti yanında muhadram tabii olduğu da ileri sürülmüştür. Dedesi Malik tabiin büyüklerinden olup Hz. Ömer, Hz. Osman, Talha b. Ubeydullah. Ebu Hüreyre, Hassan b. Sabit ve Hz. Aişe'den rivayette bulunmuş, Halife Osman şehid edildiğinde onu kefenleyip defneden dört kişi arasında yer almıştı. Hz. Osman zamanında mushafın istinsahıyla görevlendirilenlerden biri de o idi. İmam Malik'in babası Enes, kendi babası ve kardeşleri kadar ilimde tanınmış bir kişi olmamakla birlikte ondan da bazı rivayetler nakledilmiştir.

İmam Malik devrin önemli ilim merkezlerinin başında gelen Medine'de yetişti. İlk olarak Abdurrahman b. Hüzmüz el-A'rec'den hadis dersi aldı. Kur'an-ı Kerim'i bu sırada ezberlemiş olmalıdır. Büyük tabiin alimlerin-

den biri olan bu hocasının yanında geçirdiği yedi yıllık öğrenim hayatından meşhur fakih Rebiatürre'y'in ders halkasına katıldı. Fıkhi melekесinin gelişmesinde ve usulünün şekillenmesinde re'y taraftarı bu hocasının büyük tesiri olmakla birlikte kendisinin hadis ve esere olan bağlılığı ve Rebia'nın selevin görüşlerine muhalefeti sebebiyle son zamanlarda onun meclisini terkettiği belirtilir. Bunun ardından bağlandığı ve kendisinden en çok faydalandığı hocası İbn Şihab ez-Zühri'dir. Bu arada İbn Ömer'in azatlısı Nafi, Ebü'z-Zinad Abdullah b. Zekvan, Eyyub es-Sahtiyani, Yahya b. Said el-Ensari, Ebü'l-Esved Muhammed b. Abdurrahman ve Hişam b. Urve gibi alimlerin ilim meclislerine devam etti. Hadis aldığı hocalarının üç yüzü tabiin, altı yüzü tebeu't-tabiin olmak üzere dokuz yüz civarında bulunduğu söylenir. Hocalarıyla ilgili olarak bazı alimler eser telif etmiş. Bunlardan İbn Halfin'un kitabı yayımlanmıştır. Onun, "Bu ilim dindir; onu kimden aldığınıza dikkat edin. Şu direklerin dibinde (Mescid-i Nebevi'de), 'Resulullah buyurdu' diyen yetmiş kişiye yettim, fakat onlardan bir şey almadım. Halbuki onlardan birine beytülmal verilseydi emniyette olurdu, o derece doğru kimselerdi. Fakat bu işin ehli değildiler. Zühri buraya gelin-

ce onun kapısına üşüştük" sözü hoca seçiminde ne derece titiz davrandığını göstermektedir.

Zekası ve gayreti sayesinde kısa sürede ilimde derinleşen ve hocalarının takdirini kazanan Malik yirmi yaşlarında ders ve fetva vermeye başladı. Mescid-i Nebevi'deki ders halkasıyla kısa zamanda üne kavuştu. İslam dünyasının her tarafından gelen öğrenciler ondan hadis dinlemek ve fıkıh öğrenmek için yarışır oldu. Önceleri Mescid-i Nebevi'de ders verirken ileriki yıllarda sürekli özürlü sebebiyle derslerini evinde sürdürdü. Bir taraftan düzenli şekilde ders verip talebe yetiştirirken diğer taraftan da hac münasebetile Haremeyn'e gelen ulema ile sohbet ve müzakerelerde bulunarak ilmini ilerletti. Ebu Hanife, Leys b. Sa'd, Evzai, Ebu Yusuf ve Muhammed b. Hasan eş-Şeybani bilgi alışverişinde bulunduğu alimlerden bazılarıdır. Ulema ile yazışma yoluyla da fikir alışverişinde bulunmuştur.

İmam Malik'ten ders alan talebelerin sayısı binleri bulmakla birlikte kendi görüş ve mezhebinin yayılması ancak bir kısmı öncülük etmiştir.

Hayatının yarısını Emeviler, yarısını Abbasiler devrinde geçiren Malik'in kendi dönemindeki siyasi olaylardan uzak durduğu, mevcut yöneticilere de karşıtlarına da açık bir destek

vermediği anlaşılmaktadır. Onun siyasi olaylar karşısındaki tarafsızlığında gerek kendisinden önce Hz. Hüseyin ve Abdullah b. Zübeyr e. Avvam'ın Emevi yönetimine karşı çıkışları, gerekse kendi zamanında Harici lideri Ebu Hamza eş-Şari'nin Haremeyn'deki Muhammed en-Nefsüzzekiye'nin Medine'deki isyanları ile diğer çeşitli isyanlar sırasında çok kan dökülmesinin yol açtığı olumsuz durum ve bunun Haremeyn halkında meydana getirdiği hayal kırıklığının büyük etkisi olmalıdır. Gayri meşru veya adaletsiz görülen bir yönetime karşı çıkılırken daha büyük zararlar yol açmanın doğurduğu tedirginlik yanında karşı çıkanların diğerlerinden farklı olup olmayacağına dair tereddütler, dönemindeki bir çok büyük alim gibi Malik'in de isyanı hoş karşılamayıp devlet adamlarına hakkı tavsiye etme yolunu tutmasının başlıca sebebi olmuştur. Gerek bu tavrı gerekse halk ve yöneticiler katındaki itibarı dolayısıyla doğacak yankılardan ötürü hilafet konusunda açıkça fikir beyan etmediği görülmektedir.

Yöneticilerle iyi ilişkiler içinde bulunmasına rağmen zaman zaman İmam Malik de haksız muamelelere maruz kaldı. Derslerinde, baskı altında meydana gelen boşamanın geçersiz olduğuna dair hadisi rivayet etmekle Ebu Ca'fer el-Mansur'a yapılan biatin da geçersiz olduğunu ima ve Muhammed en-Nefsüzzekiye'ye biatı teşvik ettiği iddiasıyla 146 (763) yılında Medine valisinin emriyle tutuklanıp kırbaçlandı ve omuzu sakatlandı.

Gerçekte İmam Malik'in yönetime karşı bir tavrının olmadığını anlaşılmaması, ayrıca halkın ona yapılan haksızlığa büyük tepki göstermesi sebebiyle Halife Mansur hac için geldiğinde kendisini çağırarak özür diledi ve gönlünü aldı. Ayrıca ondan derlediği hadisleri kitap haline getirmesini, bunu çoğaltarak bütün şehirlere göndermeyi ve onunla amel edilmesini emretmeyi düşündüğünü belirttiyse de Malik bunun doğru olmadığını söyleyerek karşı çıktı.

Hac veya umre için Mekke'ye gidişleri dışında Medine'den ayrılmamış, Medine'nin manevi değeri yanında bu-

radaki zengin ilmi ortam da gerek talebeliği gerek hocalığı zamanında başka yere gitmekten onu müstağni kılmıştır. Bu sebeple Halife Mehdi-Billah'ın onu Bağdat'a davetine de olumlu cevap vermeyip affını istemiştir.

İmam Malik, geçirdiği kısa süreli bir rahatsızlıktan sonra 14 Rebiülevvel 179 (7 Haziran 795) tarihinde Medine'de vefat etti, cenaze namazını Medine valisi kıldırdı ve Baki Mezarlığı'na defnedildi. Rivayete göre Malik uzun boylu, beyaz ve güzel yüzlü, mavi gözlüydü. Güzel ve pahalı elbiseler giyer, bunu ilim ehli için gerekli görürdü. Evinin döşenmesine ve görünüşüne dikkat eder, güzel eşyalar alırdı. Yeme içme konusunda da titiz olduğu beslenmesine özen gösterdiği kaydedilir. Vakarlı ve heybetli bir görünüme sahipti; meclisinde yüksek sesle konuşulmaz ve tartışma yapıl-

mazdı. Bir konuda olumlu veya olumsuz bir görüş belirttiğinde kimse sebebini sormaya cesaret edemezdi. Son derece müttaki ve abid bir zattı. Hz. Peygamber'in adı anıldığında renginin sarardığı, toprağında Resullullah'ın vücudunu taşıdığı için Medine'de bineğe binmeyip her zaman yürümeyi tercih ettiği kaydedilir. Kadi İyaz, Yahya ve Muhammed adlı iki oğluyla Fatıma adlı bir kızı, İbn Halfin ise Yahya, Muhammed, İbrahim ve Hammad adlı dört çocuğu olduğunu belirtirken Süyuti İbrahim yerine kızı Ümüm Ebiha'yı zikreder.

İlmi Şahsiyeti : Sağlam hafızası ve derin anlayışı yanında sabrı, disiplin ve ihlası sayesinde hadis ve fıkıh alanlarında büyük bir alim olan İmam Malik kendi zamanında ve daha sonra gelen alimler tarafından övgüyle anılmış, İslam ümmetlerinin yetiştirdiği

mümtaz şahsiyetler arasında yerini almıştır. Kaynaklar onun hakkında övgülerle doludur.

Gerek Emeviler gerek Abbasiler zamanında halifeler ve valilerle iyi ilişkiler kuran Malik, bunu onlara hakkı ve doğruyu tavsiye etmenin bir vesilesi olarak görmüş, şahsi görüşmelerinde ve mektuplarla onları irşada çalışmıştır. Devlet adamlarıyla sıkça görüşmesi tenkit konusu edildiğinde bunu bilerek yaptığını, böylece onların layık olmayan kişilerle istişarede bulunmasını önlemeye çalıştığını söylemiştir. Bilhassa hac münasebetiyle Medine'ye gelen halifeler ona büyük saygı gösterir ve kendilerine öğüt vermesini isterlerdi. Halifeler kendisinden hadis dinledikleri gibi ders almaları için çocuklarını da ona göndermişlerdir. Hadis dinlemek veya çocuklarına ders aldırarak için onu davet eden halifelerin isteklerini kabul etmemiş, ilmin kimsenin ayağına gidemeyeceğini, ilme gidilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Kaynaklarda İmam Malik'in yüz bin civarında hadis ezberlemekle birlikte bu konudaki titizliği sebebiyle ancak az bir kısmını rivayet ettiği belirtilir. Fetva konusunda olduğu gibi hadis rivayeti hususunda da çekingen davranır, çok hadis rivayet edenleri, her bildiğini söyleyenleri knar, böyle yapanların insanların sapmasına sebep olabileceğini söylerdi. Vefat ettiğinde evinde sandıklar dolusu hadis yazılı sayfalar bulunduğu halde sağlığında bunları rivayet etmediği anlaşılmıştır. Hadis konusunda el-Muvatta'ı ile ilk tasnif çalışması yapanlar arasında önemli bir yeri olan Malik bütün hadis otoritelerince bu ilmin zirvelerinden biri kabul edilmiş, "hafız, hüccet, imam, emirü'l-mü'minin fi'l-hadis" gibi vasıf ve ünvanlarla anılmıştır. Hadislerin sıhatini ve senedlerin sağlamlığını bilme konusunda tartışmasız bir otoriteydi. Kendisi son derece güvenilir olduğu gibi rivayette bulunduğu kimseler hakkında da aynı titizliği göstermesi onun yer aldığı senedlerin güvenilirliğini en üst düzeye çıkarmıştır.

Hadis ravilerinde aranacak şartları tesbit ederek ravileri sıkı bir şekilde araştırmaya önem vermesiyle cerh ve

ta'dil ilminin yolunu da Malik açmıştır. İmam Malik dört kişiden ilim alımayacağını söyledi: Sefahat ehli, bid'at ehli, Peygambere yalan isnad etmese bile insanların sözlerine yalan katan kimse, fazilet ve salah sahibi olmakla birlikte yaşlılığından dolayı ne dediğini bilemez, lafı karıştırır durumda olan kişi.

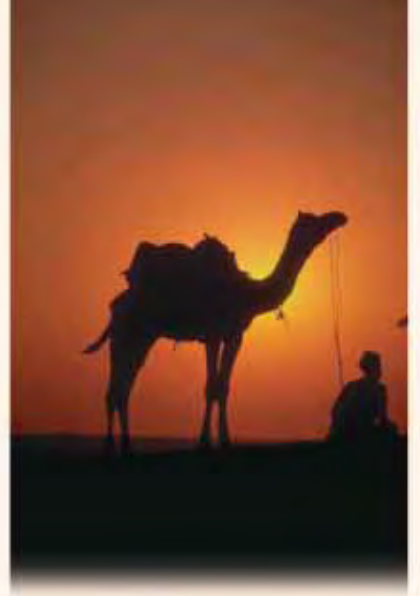
İmam Malik büyük bir muhaddis olması yanında fıkıh alanındaki bilgisi, fetva ve icthad dirayetiyle de otorite kabul edilirdi. Esasen onun yaşadığı dönemde bu iki alanla ilgili uzmanlaşma birbirinden tamamen ayrılmış durumda değildi. Hicaz merkezli ehl-i hadis ve Irak merkezli ehl-i re'y ayrımını da mesleki mensubiyetten çok iki ayrı ilim muhitinin fıkhi anlayış ve yaklaşımını yansıtmaktaydı.

İmam Malik fıkhi bir konuda kendisine danışıldığında hemen görüş belirtmez, konu üzerinde uzun süre düşünür, araştırma yapar, sonra cevabını verirdi. Talebesi İbnü'l-Kasım onun, "Bir mesele hakkında on küsür yıldan beri düşünmekteyim, hünüz kesin bir görüşe varamadım" dediğini nakleder. Kur'an ve sünnete aykırı davranmaktan, Allah ve Resulü adına yanlış bir hüküm vermekten çekindiği için fetva konusunda son derece hassas davranır ve acele etmezdi. Bu sebeple henüz meydana gelmemiş farazi meselelerle ilgili olarak görüş belirtmez, bir şeyin helal veya haram olduğunu söylemek yerine, "Şu güzeldir, bir beis yoktur veya şundan hoşlanmam" gibi ifadeler kullanır, belli bir kanaate ulaşamamışsa çekinmeden bunu da söylerdi.

Çeşitli mezhep ve fırkaların ileri sürdüğü kelam meseleleri üzerine tartışmaya girmekten hoşlanmayan İmam Malik, bununla birlikte zaman zaman bu hususlarda görüşlerini kısaca belirtmiş, ancak muhalif görüş sahipleriyle tartışmaya girmemiştir. Bu konuda temel tavrı Kur'an ve sünnetin zahiriyile ashop ve tabiinin görüşlerine dayanmak olmuştur. Onun batıl mezhep mensuplarıyla tartışmaya girmemesinde, yaşadığı çevrenin yabancı unsurlara ve fikir cereyanlarına diğer İslam memleketlerine nisbetle daha kapalı olmasının etkisi vardır. Malik'e göre gerçek iman kalbi inanç,

söz ve amelden oluşur. Ameller de imandan sayılır. Zira kıblenin Kudüs'ten sonra Kabe'ye dönmesi üzerine daha önce kılınan namazların ne olacağı sorulduğunda inen ayette, "Allah sizin imanınızı zayi edecek değildir" denilerek namaz imanla özdeşleştirilmiştir. İman söz ve amelden oluştuğuna göre amelin artmasıyla da artar. Nitekim bazı ayetlerde bu husus açıkça belirtilmiştir (Al-i İmran 3/173; et-Tevbe 9/124; el-Ahzab 33/22). Bunun yanında imanın eksileceğine dair kendisinden görüş nakledildiği gibi naslarda yer almadığı için eksilmesinden söz etmediği, bu konudaki soruları cevapsız bıraktığı da belirtilmiştir.

Eserleri: İmam Malik'in bilinen en önemli eseri el-Muvatta olmakla birlikte tabakat kitaplarında ona nisbet edilen bazı çalışmalar daha vardır. Kadı İyaz bunların bir kısım talebeleri tarafından rivayet edildiğini, çoğu ondan sahih senedle nakledilse bile şöhret bulmadığını belirtir İbn Vehb'e kader ve Kaderiyye'nin reddi konusunda yazdığı risale en bilinenidir. Malik'ten Abdullah b. Nafi'nin naklettiği nücuma ve ayın menzillerine dair bir eseri, Abdullah b. Abdülcilil'in rivayet ettiği kadılara yazdığı bir risale, Muhammed b. Mutarri'fe yazdığı fetvaya dair risale ve Halid b. Abdurrahman el Mahzumi'nin rivayet ettiği Garibü'l Kur'an anılan diğer çalışmalarıdır. Kadı İyaz'ın İbnü'l-Kasım tarafından nakledildiğini söylediği Kitabü's-Sir, Zehebi tarafından da bir cüz olduğu söylenip bu adla zikredilirken, Süyuti'nin eserinde Kitabü's-Sürur, İbn Ferhun'un eserinde Kitabü's-Sire şeklinde yanlış kaydedilmiştir. İbn Zekri'den naklen İbn Ferhun'un, bu eserin muhtevasındaki bir çok bilginin Malik'in sahabe ve ulema ile ilgili görüşleri yanında onun takva ve edebiyile bağdaşmayacağını belirttiği kaydedilir. Bu eser kendisinden şöhret yoluyla rivayet edilmediğinden özellikle bazılarının ona nisbeti şüphe taşımakta, nücuma ve ayın menzillerine dair eser gibi ilgilenmediği konular hakkında olanları da dikkat çekmektedir. Ancak İbn Habib es-Sülemi'nin Kitab fi ma'rifeti'n-nücüm adlı bugüne ulaşan eserinin İmam Malik'ten bu konuda gelen rivayetleri topladığına bakılırsa eser teknik an-

lamda ilm-i nücuma dair olmaktan çok yıldızlar ve ayla ilgili rivayetleri ihtiva etmiş olmalıdır.

Kadı İyaz ayrıca İmam Malik'ten rivayet edilen bir tefsirden bahseder. Süyuti de Kitabü'l-Menasik'i ve diğer bazı kitapları yazdığını, onun telifi olması muhtemel müsned bir tefsiriyle İbn Vehb'in Malik'in meclislerinde dinlediği hadisleri, asarı vb. ihtiva eden el-Mücalesat'ın Malik adlı eserini gördüğünü belirtir.

Ebu Bekir İbnü'l-Arabi, Abdullah b. Nafi es-Saiğ'in Malik'ten nakledilen tefsire dair rivayetleri derlediği bir cüzü, el-Kabes fi şerhi Muvatta'i Malik. Enes adlı eserinin sonuna "Kitabü't-Tefsir" başlığı altında eklediği gibi Mekki b. Ebu Talip ve İbnü'l-Ciabi de İmam Malik'ten tefsir konusunda nakledilen rivayetleri birer kitapta toplamışlardır.

I. (VII.) yüzyılın ikinci yarısı ile II. (VIII.) yüzyılın ilk yarısında hadislerin önemli ölçüde yazılıp tedvin edilmesinin ardından başlanan tasnif çalışmaları arasında günümüze ulaşması bakımından Malik'in el-Muvatta'ı büyük bir öneme sahiptir. Eser fıkıh konularına göre tasnif edilen hadisler yanında ashopın görüşlerini, tabiin fetvalarını ve kendi icthadlarını da ihtiva ettiğinden ayrıca fıkıh açısından önem taşıyor ve genel olarak hadis ve fıkha dair yazılan ilk eser kabul edilir. İmam Malik'ten talebeleri vasıtasıyla nakledilen, el-Muvatta'ın çok sayıda rivayeti bulunmakla birlikte bunların bir kısmı şöhret bulmuş ve bazıları eksik olmak üzere ancak bir kısmı zamanımıza ulaşabilmiştir.

TDV

(*) TDV İslâm Ansiklopedisi.

Mehmet ERDOĞAN

Vakıfların Kültür ve Medeniyet Hayatımızdaki Yeri

Vakıf, taşınır veya taşınmaz bir değerın belirli bir amaca tahsisi demektir.

Hükmî şahsiyeti ve hukukî statüsü olan vakıflar; eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, bayındırlık, ulaşım, güzel sanatlar ve doğal çevre gibi birçok alanda hizmet üreten gönüllü birer kuruluştur.

Osmanlı toplumunda vakıflar, devletin elinin ulaşamadığı yerde halkın elini meşrulaştırma, yani devletleştirme çabası olarak ortaya çıkmaktadır. Böylece hem toplumun ihtiyaçları yerinden karşılanmakta, hem de halkın gücü, devlet gücünün bir parçası hâline gelmektedir.

Türk-İslâm vakıf geleneğini doğuran ana düşünce; insan ömrünün sınırlı ve dünya hayatının gelip geçici oluşu, dolayısıyla sahip olunan mal ve imkânların daha ulvî bir amaç uğruna kullanılması inancıdır. Bu dünyada ve öteki hayatta mutluluk ancak "amel-i salih"le mümkündür. Bunun yolu da insanlara hizmet etmek ve geriye hizmeti sürekli kılmak "sadaka-i cariye" bırakmaktan geçmektedir. Bu çerçevede kendi sınırları ve imkânları içinde mutluluğu

arayan ve tesis eden bir dünya görüşünün ortaya koyduğu vakıf modeli, sosyal işlevinin ötesinde insanî bir boyut da kazanmaktadır. Bu yönüyle ilgi gören vakıfların kurucuları arasında hem zengin ve hayır sever halk hem de padişah ve yönetici kadro bulunmaktadır.

Vakıflar, Kur'an'daki "sadaka" kavramından hareketle "Allah rızası için ferdî ve ihtiyarî bağış" anlayışının bir eseri olarak ortaya çıkmış ve zamanla gelişmiştir. Ayrıca Türk-İslâm geleneğinde, sağ elin verdiği sol el duymasın; yardım gören, yardım eden karşısında mahcup olmasın ve gururu incinmesin düşüncesiyle hizmette bir aracı kurum olma özelliği kazanmıştır.

Yoksul ve açları doyurmak, ihtiyaç sahiplerine ve hastalara yardım etmek, eğitime destek, tabiatı korumak ve güzelleştirmek, imar hizmetleri gibi her türlü insanî yardım vakıflar yoluyla sağlanmış, hayır ve hayrat yapmak için varlıklı insanlar âdeta birbirleriyle yarışmıştır. Bu hizmetler, hiçbir dünyevî karşılık beklemezsizin toplumun her kesimine ulaştırılmıştır. Türkler, İslâmiyet'i kabul ettikten

sonra vakıf kurumuna büyük bir önem vermiş, hatta Osmanlılar döneminde kuşların bakımından yoksul kızların çeyizlerine kadar çok çeşitli alanlarda vakıflar kurmuşlardır.

Tarihten bugüne birçok alanda ve şekilde hizmet veren bu kurumlar, günümüzün şartlarında benzeri veya yeni hizmetler üretmektedir. Bu hizmetleri yaygınlaştırmak, toplumumuzun ve hatta bütün insanlığın huzur ve mutluluğu için bir imkândır. Böylece hem dinimizin "sadaka" emri yerine getirilmiş, hem tarihî bir kurumumuz korunmuş, hem de insanlara hizmet sunmanın mutluluğu yaşanmış olur.

Unutulmamalı ki eğitimden sağlığa, bilimden sanata, güvenlikten doğal çevreye hemen her alanda hizmet veren ve bir çeşit sivil toplum kurumu işlevi gören vakıflarımızı koruyup yaşatmak, ancak bizim gönüllü katkılarımızla mümkündür.

İnsanı hayatın merkezine koyan ve ona yatırımı esas alan bir anlayışın kurumsallaşması demek olan vakıflar, hem maddî hem de manevî bir kurumdur. Bu sebeple yaşatılmaları ve geliştirilmeleri gerekmektedir. **TDV**

Şubelerimizden Faaliyetler

ŞANLIURFA

Hayirsever iş adamı İzzettin Çadircı, tarihi Urfa evini kız Kur'an kursu olarak kullanılmak üzere Türkiye Diyanet Vakfı'na bağışladı.

Tarihi evin mülkiyetini satın alıp tüm restorasyonu yaptıran Türkiye Diyanet Vakfı'na bağışlayan İzzettin Çadircı evin hicri 1171 yılında inşa edildiğini belirtti.

Müştemilatında dört oda, bir salon, mutfak ve geniş bir avlu bulunan tarihi ev, düzenlenen bir törenle kız Kur'an kursu olarak hizmete açıldı. Açılış törenine Belediye Başkanı Ahmet Bahçıvan, İl Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Duman ve çok sayıda kalabalık katıldı.

Şanlıurfa'da Hz. Eyyüp Peygamberin çile çektiği mağara ile içinde kuyunun da bulunduğu mekana muhteşem bir cami yapıldı.

1990 yılında inşaatına başlanan çift minareli caminin müştemilatında; erkek ve bayanlar için ayrı ibadet yerleri, dışarıdan gelen misafirler için dinlenme yeri, duş kabinleri, konferans salonu, kütüphane, erkek ve bayanların öğrenim gördüğü Kur'an kursu bulunmaktadır.

Düzenlenen bir törenle ibadete açılan Hz. Eyyup Peygamber Camii'nin açılış törenine Belediye Başkan Vekili Nuri Güneş, İl Müftü-

sü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Duman, daire amirleri ve kalabalık bir topluluk iştirak etti.

İnanç turizmine büyük katkı sağlayacağı beklenen caminin çevre düzenlemesi ise Şanlıurfa Valiliği tarafından tarihi özelliği korunarak yapılacaktır.

Şanlıurfa din görevlileri tarafından hüsnü hat ve ebru sergisi düzenlendi. Halkın büyük beğenisine mazhar olan sergideki eserler; Şanlıurfa din görevlilerinden İsmail Kanbaz, A.Kadir Kuşkıran, Ömer Sabuncu, Fethi Rahat ve Muhittin Bulut tarafından hazırlandı.

SİVEREK

Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait Siverek Müftülüğü'ne bağlı Selçuklular devrinde Artukoşulları Beyliğinin eseri olan tahminen 1110 senelik Merkez Ulu Camii'nin restorasyonu Türkiye Diyanet Vakfı'nın koordinatörlüğünde İlçe Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Tahsin Aydın'ın gayretli çalışmalarıyla yapıldı.

Mülkiyeti Türkiye Diyanet Vakfı'na ait Selimpınar Birlik Camii'nin inşaatı tamamlanarak ibadete açıldı. Halkımızın maddi yardımlarıyla inşa edilen cami Siverek İlçe Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Tahsin Aydın'ın gayretli çalışmalarıyla tamamlanarak ibadete açıldı.

Sevdiklerinize
bir
gül
verin

1 Mayıs 2004

KUTLU DOĞUM
HAFTASI

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

Dr. Mediha Eldem Sk. No: 72/B • 06640 Kocatepe / ANKARA • Tel: (0.312) 417 12 35 • Faks : 418 19 00 • e-mail: tdv@diyanetvakfi.org.tr - kutludogum@diyanetvakfi.org.tr